

BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ
A UNIVERSITĂȚII DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI

Colecția Profesionalizare

Taisia ACULOVA, Natalia CULICOV

INDEXAREA PE SUBIECTE

Ghid metodic pentru bibliotecari

ediția a 2-a revăzută și adăugită

Bălți, 2017

BS USARB

Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți

Colecția *Profesionalizare*

Taisia ACULOVA, Natalia CULICOV

Indexarea pe subiecte

Ghid metodic pentru bibliotecari

ediția a 2-a revăzută și adăugită

Bălți, 2017

CZU: 025.4.06

A 16

Discutat și aprobat la ședința Consiliului Științific al BȘ USARB,
Procesul-verbal nr. ____ din _____
Președintele C.Ș.al BȘ _____

(semnătura)

(titlu didactic, titlu științific Prenume NUME)

Autori:

Taisia Aculova
Natalia Culicov

Redactor responsabil
Redactor coordonator

Elena Harconița
Lina Mihaluța

Coperta / design / tehnoredactare

Silvia Ciobanu

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Aculova, Taisia.

Indexarea pe subiecte : Ghid metodic pentru bibliotecari / Taisia Aculova, Natalia Culicov ; red. resp.: Elena Harconița ; red. coord.: Lina Mihaluța ; Bibl. Șt. a Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți (BȘ USARB). – Ed. a 2-a rev. și adăugită. – Bălți : S. n., 2017 (Tipografia Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți) – 58 p. – (Colecția „Profesionalizare”, ISBN 978-9975-50-199-6).

Referințe bibliogr.: p. 56-58 (35 tit.). – 10 ex.

ISBN 978-9975-50-205-4.

025.4.06

A 16

© Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, 2017

e-mail: libruniv@usarb.md

Web-site: <http://libruniv.usarb.md>

ISBN 978-9975-50-205-4

SUMAR:

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI	4
CAPITOLUL I. Indexarea pe subiecte – metodă bibliografică de prelucrare a documentelor	7
CAPITOLUL II. Documente pasibile indexării	12
2.1. Aspecte distincte ale documentului ca obiect al indexării	12
2.2. Etapele indexării pe subiecte	14
2.3. Elementele indexării	15
2.4. Abordarea diferențiată a documentelor	15
CAPITOLUL III. Vedeta de Subiect. Limbajul de indexare a Vedetelor de Subiect.	17
3.1. Vedeta de Subiect	17
3.2. Limbajul de indexare a Vedetelor de Subiect	19
3.3. Principiile de alcătuire a Limbajelor de indexare a Vedetelor de Subiect	19
3.4. Lexicul Vedetelor de Subiect	22
3.4.1. Intrarea-vedetă și subdiviziunile ei. Tipuri de subdiviziuni	22
3.4.2. Univocitatea semantică a lexicului. Limbajului de indexare a Vedetelor de Subiect	26
3.5. Morfologia Limbajului de indexare a Vedetelor de Subiect	28
3.5.1. Părțile de vorbire și regulile utilizate în formularea unităților lexicale	28
3.5.2. Intrarea-Vedetă și primul cuvânt principal al vedetei de subiect. Inversiunea	31
3.6. Sintaxa Limbajului de indexare a Vedetelor de Subiect	33
CAPITOLUL IV. Sistemul de referințe. Tipuri de relații între subiecte	35
4.1. Elementele sistemului de referințe	35
4.2. Sistemul de referințe ca mijloc de stabilire a relațiilor paradigmatică	37
4.3. Funcțiile sistemului de referințe	40
4.4. Trimiterile generale și exhaustive	42
CAPITOLUL V. Vocabulare controlate	43
GLOSAR	47
ANEXĂ. Exemple de indexare pe subiect a documentelor (softul Aleph)	51
Referințe bibliografice	56

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

Această lucrare se află la a doua ediție, revăzută și adăugită a Ghidului de indexare pe subiecte elaborat în anul 2010. Revizuirea documentului a fost condiționată de implementarea software ALEPH, alături de șase biblioteci universitare din Republica Moldova – participante în Proiectul MISISQ -Servicii Informaționale Moderne pentru Îmbunătățirea Calității Studiilor, astfel era necesară excluderea orientării către softul TinLib, înlăturarea neconformităților depistate. Ghidul a fost completat cu un nou capitol: *Sistemul de referințe: tipuri de relații între subiecte*, accentuându-se cerințele pentru limbajul de indexare a vedetelor de subiect.

A fost modificată structura : de la șase la cinci capitole, fiind respectat același principiu de la general la particular, devenind un instrument de lucru ușor de înțeles, mai ales că sunt oferite de fiecare dată definiții terminologice însoțite de exemple concrete. De asemenea, Ghidul a fost completat cu o anexă ce conține exemple de documente indexate pe diferite subiecte, a mai fost completat glosarul precum și bibliografia surselor utilizate.

Necesitatea prelucrării consistente a informației a apărut concomitent cu scrierea primelor cărți și construirea primelor biblioteci. Permanent a existat necesitatea de a acorda cititorului strategii variate de căutare și regăsire a informației. O modalitate modernă de căutare a informației este cea *tematică* sau după *subiect*.

Succesul în căutarea și identificarea informației necesare depinde în mare măsură de calitatea indexării. Problema alegerii și determinării criteriilor de reflectare cât mai exactă și mai completă a conținutului documentului capătă în aceste circumstanțe o valoare semnificativă.

Calitatea indexării, metodele de analiză a documentelor, selectarea noțiunilor corespunzătoare, legăturile dintre ele și aspectele organizatorice ale creării tezaurului sunt reflectate în *STAS 12598-87 Informare și documentare. Metode de analiză a documentelor, de determinare a conținutului lor și de selectare a termenelor de indexare, Standardele naționale în vigoare referitoare la biblioteconomie, informare, documentare și SR ISO 2788 Documentare. Reguli generale pentru elaborare și dezvoltarea tezaurelor monolingve*.

Actualmente aproape toate bibliotecile au trecut la catalogarea automatizată. Chiar și acei care nu acceptă indexarea pe subiecte a documentelor, au conștientizat și au simțit necesitatea elaborării fișierelor de autoritate pe subiecte. Această metodă de prelucrare tematică este actuală, deoarece odată cu implementarea catalogului electronic în biblioteci, fișierele de autoritate pe subiecte nu mai sunt niște sisteme izolate care deservește un cerc concret de cititori, ci oferă posibilitatea de a identifica și a regăsi ușor informația necesară și utilizatorilor Internetului.

Necesitatea elaborării acestui ghid este condiționată de lipsa unui tezaur național, material didactic pe tema respectivă, de divergențele care apar între bibliotecari, de necesitatea de a asigura bibliotecarii cu anumite decizii metodice, acceptate de noi după generalizarea experienței proprii de lucru, după o cercetare și comparare temeinică a recomandărilor oferite de cele mai mari biblioteci contemporane: Biblioteca Congresului SUA, Biblioteca Națională a Franței, Biblioteca Națională a României, Biblioteca Națională a Rusiei.

Scopul acestui ghid este de a oferi bibliotecarilor-indexatori un instrument util de lucru în procesul indexării pe subiecte, de a-i familiariza cu metodele și regulile universale de indexare pe subiecte. De asemenea, pentru a evita erorile ce pot apărea în construcția vedetelor de subiect. Credem că este necesar, în interesul utilizatorilor, să se mențină un echilibru între stabilitatea și actualizarea permanentă a listei de vedete de subiect, de a utiliza terminologia științifică accesibilă tuturor categoriilor de cititori, ținând cont și de profilul bibliotecii.

Prin conținutul și maniera de expunere a acestuia, prin definirea clară și ordonarea conceptelor cu care s-a operat, cât și a problemelor abordate, ghidul urmărește câteva obiective fundamentale:

- **asigurarea** suportului teoretic necesar fundamentării și înțelegerii diverselor aspecte ale indexării pe subiecte;
- **familiarizarea** bibliotecarilor-indexatori cu metodele și regulile universale de indexare pe subiecte;
- **formarea** abilităților și tehnicilor de indexare pe subiecte.

În acest ghid ne-am axat pe problemele generale ale indexării pe subiecte, pe regulile și principiile de alcătuire a vedetelor de subiect. Lucrarea nu pretinde să fie considerată un ghid complet care să includă întregul material ce se referă la acest subiect precum și întregul spectru de probleme ce pot apărea în procesul indexării. Este un ghid propus bibliotecarilor-indexatori ca fiind un instrument de lucru în scopul facilitării procesului de indexare. În elaborarea lui ne-am orientat spre experiența unora dintre cele mai mari biblioteci din lume, am preluat de la ei anumite idei, cerințe, aplicându-le la indexarea pe subiecte în Biblioteca universitară bălțeană dar ne-am orientat și către cerințele utilizatorilor noștri, nivelul lor de cultură informațională, introducând, în anumite cazuri, și unele reguli aplicate numai de către noi.

Tot așa precum pentru sistematizarea documentelor tipărite există tabele de clasificare și pentru indexarea pe subiecte ar fi bine să existe liste de vedete de subiect controlate, după care să ne orientăm în procesul indexării. Până în prezent în țara noastră nu sunt elaborate astfel de liste, însă putem apela la experiența celor mai mari biblioteci din lume: Biblioteca Congresului din SUA, Biblioteca Națională a Franței, Biblioteca Națională a României, Biblioteca Națională a Rusiei, care au elaborate fișiere de autoritate pe subiecte fiind accesibile pentru publicul larg.

NOTA: LIMBA ÎN CARE SE CONSTRUIESC VEDETELE DE SUBIECT (cazul Bibliotecii Științifice USARB). Pentru publicațiile în limba română se vor construi vedete în limba română; pentru cele în limba rusă – vedete în limba rusă și română; pentru cele în ucraineană – vedete în limba ucraineană și română; pentru publicațiile în celelalte limbi străine – vedete numai în limba română.

CAPITOLUL I

INDEXAREA PE SUBIECTE – METODĂ BIBLIOGRAFICĂ DE PRELUCRARE A DOCUMENTELOR

„Indexare pe subiect” este un termen multiaspectual, care definește mai multe procese:

Indexarea pe subiect ca metodă de prelucrare analitico-sintetică a informației, care constă în dezvoltarea conținutului și formei unui document cu ajutorul limbajului vedetelor de subiect

Indexarea pe subiect gen de activitate profesională, care se ocupă de indexarea documentelor, de constituirea vocabularelor și a fișierelor de autoritate, precum și de crearea și utilizarea sistemelor informaționale tematice de căutare și regăsire a informațiilor.

Indexarea pe subiect – set de tehnici și reguli tehnologice standardizate cum ar fi:

- selectarea documentelor;
- analiza conținutului documentului;
- definirea subiectelor tratate, selectarea noțiunilor esențiale din conținutul documentului;
- exprimarea noțiunilor prin vedete de subiect;
- alcătuirea vedetei de subiect conform cerințelor;
- atașarea vedetei de subiect create la înregistrarea bibliografică.

Indexarea pe subiect – disciplină științifică care studiază istoria, metodică și practica procesului de indexare pe subiect, precum și crearea și utilizarea sistemelor informaționale tematice de căutare și regăsire a informației. Sau această disciplină se mai numește „teoria indexării pe subiect”, care studiază, în mare parte, structura limbajului indexării vedetelor de subiect.

Eficacitatea unei indexări pe subiecte ca mijloc de identificare a documentelor depinde de calitatea limbajului de indexare. Conceptele / noțiunile / termenii utilizați pentru a reprezenta conținutul documentelor și a cererilor de informare alcătuiesc **vedeta de subiect** (în continuare VS).

Spre deosebire de clasificarea bibliografică care structurează documentele după domenii și cunoștințe umane, indexarea pe subiecte repartizează documentele după subiecte și noțiuni. Aceste două principii de organizare a documentelor sunt diferite, dar pot să se completeze reciproc, intersectându-se undeva, fiind destinate căutării informației după diferite criterii. Indexarea pe subiecte oferă oportunitatea de a reuni într-un singur loc documentele după conținut, proprietate, subiect, fenomen al naturii sau societății etc., incluzând într-o vedetă de subiect un complex întreg de cunoștințe, indiferent cărui domeniu de știință aparțin.

Procesul indexării cere o înțelegere clară a conceptului „**subiect**”, altfel însușirea metodicii indexării este imposibilă. **Subiectul** reprezintă tot ce poate constitui obiect al unei cercetări. Subiecte ale cercetării pot fi nu numai obiectele materiale ale lumii înconjurătoare, dar și reflectarea acestor obiecte în conștiința noastră (senzații, percepții, idei, concepte, judecăți, concluzii etc.). În logică aceste obiecte se numesc obiecte ale gândirii.

Pentru indexator este important să înțeleagă subiectul ca un obiect al cunoașterii, al cercetării. Pentru a determina subiectul documentului, indexatorul trebuie să studieze documentul indexat, să ia act de conținutul lucrării, definind subiectul principal al documentului. Anume informația ce caracterizează subiectul și servește ca obiect de cercetare pentru indexator.

În documentele indexate pot fi tratate atât categorii de **subiecte generale**, cât și **specifice sau particulare**.

Categoriile generale de subiecte se utilizează, de regulă, la indexarea documentelor cu o tematică generală, largă. De exemplu documente despre lumea materială, gândire, despre plante și animale, ca formă de existență a lumii materiale, despre elemente chimice etc.

Ex.:

- Filozofie
- Gândire
- Chimie
- Estetică

Categoriile specifice de subiecte se utilizează la indexarea documentelor în care se tratează un obiect sau grup de obiecte aparte, unite prin anumite particularități caracteristice acestei grupe. De exemplu, documente despre o clasă de animale, grup de elemente chimice, având proprietăți comune sau despre anumite tipuri de mașini sau aparate, unite prin scopuri comune sau despre anumite grupuri de limbi care sunt similare după structură și origine, etc.

Ex.:

- Animale de pradă
- Limbi slave
- Halogeni
- Mașini de prelucrat lemnul

Categoriile particulare se aplică la indexarea documentelor despre personalități (**Brâncuși Constantin (1876-1957), Eminescu Mihai (1850-1889)**); colectivități (**Academia de Științe a Moldovei, „Joc” (Ansamblu de dansuri populare)**); obiecte geografice sau geologice (**Codrii, Rezervație științifică (Republica Moldova), Nistru, râu (Republica Moldova)**); construcții

tehnice (**Hidrocentrala electrică din Dubăsari (Republica Moldova)**); arhitecturale (**Biserica Trei Ierarhi (Iași, România)**); ere geologice (**Era mezozoică**), etc.

Indexatorul trebuie să cunoască că în fiecare domeniu al științei și practicii există noțiuni specifice anume acestei ramuri. În procesul de indexare, aceste noțiuni capătă statut de **subiect sau tema principală** a lucrării. În construcția vedetei de subiect aceste noțiuni sunt reflectate prin termeni standard, specifici domeniului din care face parte documentul indexat. Această tehnologie de indexare se numește *principiul terminologic* al vedetei de subiect.

De ex:

Categoriile tipice de noțiuni standardizate pentru medicină

- Domenii ale medicinei (pediatrie, traumatologie, neurologie);
- Sisteme și organe anatomice (sistem nervos, sistem cardio-vascular, inimă);
- Boli (boli infecțioase, bronșită);
- Metode de diagnosticare (radioscopie, gastroscopie).

Categoriile tipice de noțiuni standardizate pentru biologie:

- Organisme (microorganisme, plante, animale, om);
- Specii și familii de organisme (foioase, protozoare, feline);
- Comunitate, grup de organisme (fitocenoză, zoocenoză, plancton);
- Științe biologice (botanică, genetică, zoologie) etc.

Categoriile tipice de noțiuni standardizate pentru tehnică:

- Direcțiile de bază ale progresului tehnic (automatizare, mecanizare);
- Industrie (construcția de mașini, industria lemnului);
- Procese industriale și anumite tipuri de activități (prelucrarea metalelor, așchierea materialelor);
- Întreprinderi industriale (fabrici textile, rafinărie de petrol);
- Utilaje, echipamente (turbine cu gaz, calculatoare) etc.

Este important să se țină cont de faptul că unul și același obiect al lumii reale, de multe ori, devine obiect de studiu în diferite ramuri ale științei (*de ex.:* elementele chimice în chimie, fizică, geochimie, astrofizică etc.; plantele, animalele și omul în diferite discipline biologice, agricole, medicale etc. Aceste obiecte se vor trata în măsură egală în fiecare dintre ramuri ale științei și practicii din punctul de vedere al științei respective.

De ex.:

- Fier -- Proprietăți chimice
- Fier -- Proprietăți fizice
- Filosofia naturii

Natură (Estetică)

Natură -- Aspect religios

Noțiunea de „subiect particular” se referă la orice obiect din lumea reală, fiecare fiind considerat ca un **întreg** – fie acesta obiect material (lucru) ca un întreg, fenomen sau proces.

Obiectul ca un întreg trebuie analizat în ansamblu: analiza elementelor sale particulare, a părților distinctive, care și ele la rândul lor pot avea particularități specifice doar lor. Prin urmare, în procesul indexării, suntem în drept să considerăm ca subiect și acele obiecte care se consideră **parte a întregului**, dacă ele reprezintă interes.

Parte a întregului poate fi:

- parte distinctă a unui **obiect material**: atomul, organismul, mecanismul, mașina, instalație, construcție, clădire, teritoriul etc.
- parte a unei **organizații**: de stat, publică, întreprindere (laborator, secție); agenție (filială, sector, facultate);
- **proprietatea** unui obiect: duritate, elasticitate, rezistența (materialului); vâscozitatea lichidelor, rezistența la căldură a aliajelor; rezistența la secetă a plantelor, temperamentul omului;
- **starea** unui obiect: saturația soluției, imponderabilitate, depresie economică;
- **funcția** unui obiect: a oricărui organ ca sistem de organe somatice (văz, auz, simț etc.); funcții ale organelor de stat sau publice (securitatea ordinii publice, asistență medicală primară); etc.
- **acțiunea** unui obiect: presiunea luminii; efectele biologice ale razelor X; efectul terapeutic al veninului de albine; efectul estetic al literaturii și artei;
- **atitudinea, relația, interacțiunea** obiectului cu alte obiecte: munca fizică în relație cu munca intelectuală, relația dintre știință și industrie, interacțiunea cataloagelor speciale în sistemul de cataloage al bibliotecilor.
- **parte a unui fenomen, stări**: simptom de boală; puterea și viteza vântului; intonația vorbirii; stilul în artă;
- **parte a unui proces** (fază, etapă, eveniment, perioadă): etapa de creștere a plantelor sau dezvoltarea embrionară a organismelor vii; faza procesului fizic sau chimic; perioada procesului geologic; etapa procesului instructiv-educativ.

Pentru a reflecta în vedete de subiect o parte din întreg, se va orienta la valoarea științifică și practică a subiectului și a părților sale componente, luându-se în considerație profilul bibliotecii și cerințele utilizatorilor.

Cerințele indexării:

- **Analiza complexă** a subiectului și reflectarea lui sub toate aspectele;

- **Definirea** cât mai concretă a temei;
- **Stabilirea** și evidențierea tuturor raporturilor dintre subiecte (directe, indirecte, ascendente, descendente).

Indexatorul trebuie să cunoască:

- domeniul din care face parte documentul indexat, să posede cunoștințe despre domeniul respectiv, să cunoască terminologia specifică științei;
- terminologia de specialitate;
- instrumentele limbii, în special regulile gramaticale specifice și să aplice corect din punct de vedere științific și logic în procesul de construire a VS.

Reguli de indexare:

- **Complexitate.** Analiza complexă a subiectului și reflectarea lui sub toate aspectele;
- **Concizie.** Vedeta va avea un caracter laconic. Vedetele de subiect trebuie să exprime esențialul documentului. Printr-o vedetă de subiect se exprimă o singură idee. Pentru descrierea conținutului documentului, se vor construi una sau mai multe vedete de subiect. Vor fi evidențiate interacțiunile posibile ale subiectului cu alte subiecte.
- **Obiectivitate.** Indexarea trebuie să reflecte conținutul documentului, fără a emite judecăți de valoare. Imparțial subiectul trebuie exprimat fără mențiuni orientative sau de tendințe. Informația utilă pentru cititor va fi exprimată printr-o selecție pertinentă a vedetelor adaptate la profilul respectiv, fără a influența sau orienta lectura.
- **Specificitate.** Vedeta de subiect nu se va indexa în același timp și la subiectul generic și la subiectul specific. Se va atribui o vedetă exactă, specifică subiectului abordat. Totuși această regulă poate avea excepții, dacă, de exemplu, o lucrare evidențiază suficient de bine două părți distincte și dezvoltate, din care una este un subansamblu al celeilalte. Pe de altă parte, o lucrare poate trata un concept în general și actualizarea sa într-un cadru particular geografic, istoric, etc. În acest caz se va indexa atât noțiunea generală, cât și noțiunea specifică. Specificitatea va fi redată în funcție de specializarea bibliotecii, de tipul de utilizatori și de numărul de lucrări de referințe adunate la același subiect. Indexarea nu trebuie să servească la divizarea subiectului pe porțiuni. Se va constitui ca o cale de mijloc între selecția conceptelor indexate, așteptările utilizatorilor și vedetele existente.

Metoda universală de indexare presupune un set de principii și reguli de analiză a documentului pentru stabilirea subiectelor tratate în document și aspectele lor; determinarea interacțiunilor dintre subiectele unui document cu alte documente similare, pentru caracterizarea propriu-zisă a documentului (caracter, natură, formă, scop).

CAPITOLUL II

DOCUMENTE PASIBILE INDEXĂRII

Indexarea se aplică la toate tipurile de documente, indiferent de suportul pe care se află. Se supun indexării atât documentele pe suport hârtie, cât și documentele audiovizuale, electronice, etc.

Tipurile de documente care se indexează:

- **documente primare neperiodice:** cărți, monografii, manuale, culegeri, broșuri, standarde, albume, atlase;
- **documente primare periodice:** anuare, publicații în serie, reviste, ziare, calendare;
- **documente secundare și terțiare:** dicționare, cataloage, standarde, hărți, tabele, enciclopedii, atlase, albume, etc.
- articole, părți din culegeri, capitole din cărți.

2.1 ASPECTE DISTINCTE ALE DOCUMENTULUI CA OBIECT AL INDEXĂRII

În procesul indexării se vor analiza toate elementele documentului:

Conținutul documentului – textul integral, ansamblul de idei, mesaje, date și informații cuprinse în lucrare.

Subiectul – tema principală sau problema de bază tratată în document.

Multitudinea subiectelor – într-un document pot fi tratate **mai multe subiecte (teme)**. Document cu multe subiecte se consideră acela care:

- a) tratează în aceeași măsură două sau mai multe subiecte independente (ex.: „Bazele automaticii și telemecanicii”);
- b) tratează un subiect principal, și unul sau mai multe secundare, dar care are tangențe cu subiectul principal al documentului. Astfel atribuirea vedetelor de subiect depinde de indexator și de actualitatea subiectelor tratate.
- c) tratează un subiect sub diferite aspecte, însă unul din aspecte se evidențiază în mod special (ex.: *Starea de imponderabilitate și Problema comportamentului uman în spațiul cosmic și explorarea spațiului cosmic*).

Aspectele subiectului - un subiect poate fi tratat sub diferite aspecte și puncte de vedere, cum ar fi:

- 1) **Istoria** subiectului (Matematică -- Istorie; Moldova --1457-1504 (Ștefan cel Mare)).
- 2) **Originea** – apariția, formarea, inventarea (Pământ -- Origine; Șoc traumatic,

Gaze naturale)

- 3) **Evoluția** - anumite etape ale evoluției și dezvoltării, fenomenele și schimbările specifice evoluției (Om -- Evoluție; Pești -- Embriologie)
  - 4) **Caracteristica generală** – din ce aspect sau punct de vedere științific se tratează subiectul: (Adaptare (Psihologie), Adaptare (Biologie), Șomaj -- Aspecte economice, Șomaj -- Aspecte psihologice)
  - 5) **Caracteristica externă** – formă, mărime, volum etc. (Cristale -- Forme; Megapolis)
  - 6) **Structura** – compoziție, construcție, design, organizare (Automobile – Proiectare și construcție; Celulă (Biologie) -- Compoziție; Молекулы многоатомные; Полимеры кристаллические)
  - 7) **Componenta** – material, componenta chimică (Îngrășăminte fosfatice; Mobilă din masă plastică)
  - 8) **Proprietatea** subiectului (Lichide -- Proprietăți acustice; Sânge -- Coagulare; Глины лечебные; Травы тенелюбивые)
  - 9) **Starea** – caracteristica stării generale, a unor procese interne, condițiile lor, regimul și fenomenele însoțitoare (Plante -- Fotosinteză; Aer comprimat; Apă -- Evaporare)
  - 10) **Tipul** – clasa, specia, genul, categoria (Viță de vie -- Soiuri, Câini -- Rase, Овцы тонкорунные; Клевер красный)
  - 11) **Destinația** subiectului – destinația de bază, utilizarea, etc. (Lasere -- Aplicare în medicină; Ulei de măsline -- Utilizare în cosmetologie; Алмазы технические; Скафандры водолазные; Скафандры авиационные).
  - 12) **Acțiunea, activitatea** subiectului – tipul și natura activității, condițiile și modul acțiunii (Plante -- Respirație, Copii -- Dezvoltare)
  - 13) **Interacțiunea** cu alte subiecte – relațiile, legăturile lui (Matematică și literatură; Moldova -- Relații externe -- Italia)
  - 14) **Influența** asupra subiectului, metodele și mijloacele de influență - dobândire, sortare, prelucrare, reparare, îngrijire, deservire, creștere, protecție, conducere, control, educare, instruire, tratare etc. (Aur --Dobândire; Măr -- Altoire; Deșeuri organice -- Reciclare)
  - 15) **Cercetarea, studierea** subiectului, metodele de cercetare – observația, descrierea, experimentul, analiza etc. (Organe de mașini -- Calculare; Солнце - - Радиозондирование)
  - 16) **Evaluarea** subiectului – din punct de vedere al calității, rolului, importanței lui (Folclor -- Factor educativ; Învățământ superior -- Calitate; Publicitate -- Opinie publică).
- În afară de aspectele tipice enumerate mai sus stabilite pentru grupul standardizat de subiecte, un interes deosebit au acele aspecte ale subiectelor care sunt specifice doar unui subiect sau unor subiecte separate.

Destinația documentelor – **generale** sau **destinate unor categorii de cititori**.

a) generale – ghiduri, manuale și materiale didactice, materiale instructive, culegeri etc.

b) destinate unor categorii de cititori – literatura pentru copii și adolescenți, literatură științifico-populară, literatură pentru amatori.

După formatul (tip de materiale) documentelor: **imprintate**: cărți, broșuri, publicații speciale, periodice, hărți; **neimprintate**: casete video și audio, film, discuri, microfilme, stampe, jocuri și jucării cognitive, microfise, multimedia; **electronice**: programe CD-ROM, baze de date, softuri pentru computer, servicii on-line, Internet, etc.

Forma prezentării și expunerii materialului (lecție, referat, teză, autoreferat, literatură artistică, memorii, jurnal etc.)

2.2 ETAPELE INDEXĂRII PE SUBIECTE

Analiza documentului. Analiza documentară constă în identificarea informației conținute în document / detalierea (determinarea prealabilă a numărului VS). Indexatorul nu se va limita doar la titlul și rezumatul documentului în identificarea subiectelor, deoarece acestea nu substituie textul [Regneală, Mircea, Vol. I. 2001, p. 37]. Se va respecta principiul pertinentei, mai întâi se va indexa documentul în întregime și numai după aceea se determina numărul VS ce urmează a fi atribuite.

Definirea subiectelor în limbajul natural, care vor include cuvinte cheie și noțiuni din conținutul documentului.

Substituirea cuvintelor-cheie cu unități lexicale ale limbajului de indexare.

Convertirea componentelor selectate în termeni de indexare (construirea VS) conform cerințelor și mijloacelor gramaticale ale limbajului de regăsire a informațiilor.

2.3 ELEMENTELE INDEXĂRII

Pentru a determina subiectele documentului indexat se vor analiza toate elementele. Sursa principală este însăși textul lucrării care trebuie analizat în linii generale, dar, obligatoriu, vor fi analizate următoarele elemente:

- **pentru cărți** – foaia de titlu în întregime, titlul propriu-zis, adnotarea, sumarul, introducerea, prefața, postfața, cuvântul autorului, rezumatul,

cuvintele-cheie, ilustrațiile, tabelele, bibliografia, anexele.

- **pentru articole** – titlul și informația la titlu, introducerea, abstractul, bibliografia, adnotarea.

În special se va analiza **prefața, cuvântul introductiv, concluziile autorului**. Mai puțin **sumarul și foaia de titlu**. Cea din urmă oferă, mai degrabă, informații despre natura și caracterul documentului (tipul publicației, forma prezentării materialului, locul și data publicării, precum și cui îi este adresată), decât despre conținutul lui.

Titlul documentului – în cea mai mică măsură reflectă conținutul. Există, însă, și excepții, de exemplu titluri-standard cum ar fi: dicționare, enciclopedii, ghiduri, atlase, cataloage, manuale, standarde. Pentru astfel de publicații există o schemă standard de construire a VS.

De ex: subiectul publicației (în cazul acesta de multe ori coincide cu titlul publicației) – tipul și destinația documentului „Dicționar de matematică” – VS: Matematică -- Dicționare.

Bibliografia de la sfârșitul cărții sau articolului – o sursă suplimentară de determinare a subiectelor.

Anexele – pot fi surse suplimentare de alcătuire a VS, transformând publicația în una cu tematică variată.

Adnotările – pot fi utilizate numai după o confruntare critică cu conținutul textului.

2.4 ABORDAREA DIFERENȚIATĂ A DOCUMENTELOR

Abordarea diferențiată a documentelor în procesul indexării pe subiecte presupune analiza lor în dependență de tipul, genul și caracterul documentului.

- **Sursele de referințe** (enciclopedii tematice, dicționare, ghiduri, bibliografii etc.) - li se vor atribui VS specifice domeniilor de știință, disciplinelor științifice din care fac parte însoțite de subdiviziunea de formă.

De ex.: Botanică -- Dicționare
Tehnică -- Enciclopedii
Medicină -- Bibliografii

- **Documentele didactice, metodice** se indexează după conținutul lor. În VS se indică domeniul științific din care fac parte, disciplina de studiu, etc. Caracterul didactic, metodic al documentului se va specifica cu ajutorul subdiviziunilor de formă de tipul: Manuale (Primar), Manuale (Superior) etc.

De ex.: Matematică -- Manuale (Superior)

- **Beletristica** – valoarea documentară a operei artistice poate interesa publicul cititor în mod deosebit. În VS se vor reflecta subiectele principale abordate în ele, precum și genul operei.

De ex.: Napoleon I Bonaparte(1769-1821) -- Romane

Romane de dragoste

Povești literare românești

- **Documente în serii** – indexării pe subiect se supune fiecare volum al seriei în parte, deoarece fiecare volum al seriei este independent din punct de vedere al structurii și al conținutului.
- **Lucrări în mai multe volume** sunt analizate și indexate, în primul rând, ca un tot întreg (cu excepția operelor alese și operelor complete), iar dacă textele volumelor se deosebesc prin conținutul lor, atunci fiecare volum se va indexa separat.
- Unele **documente speciale**, se vor indexa prin atribuirea VS specifice temei tratate, urmate de subdiviziuni standardizate de formă.

De ex.: Australia -- Hărți și atlase.

- **Culegeri de articole** se examinează ca un tot întreg și se indexează în corespundere cu subiectul principal abordat în culegere sau pe subiecte specifice articolelor grupate tematic, (doar când nu se efectuează descrierea analitică și indexarea fiecărui articol în parte).
- **Articolele** - indexarea analitică extinde posibilitățile informaționale ale catalogului electronic. Regulile de indexare a articolelor sunt identice cu cele de indexare a cărților. Însă descrierea analitică a articolelor își are specificul său, cere o detaliere a VS. Deseori în articole se abordează probleme noi sau subiecte restrânse pentru care nu există terminologie prestabilită, aceasta complicând indexarea articolelor.
- **Textele din patrimoniu universal** - în general, așa – numitele opere „clasice”, nu se mai supun indexării pe subiect, dat fiind faptul că pentru aceste lucrări este suficientă semnalarea pentru cititori prin identificare în catalogul alfabetic pe autori.
- **Prin caracterul documentelor** se subînțelege aprecierea relevanței și importanței nu numai a subiectului principal al documentului, dar și a întregului conținut, a scopului și actualității materialului expus: volumul, complexitatea bibliografiei utilizate, valoarea anexelor etc. Altfel spus, aceasta este problema **profunzimii indexării** și depinde de competența indexatorului, deoarece anume el stabilește actualitatea documentului, cui îi este destinat și dacă acesta merită a fi reflectat în mai multe vedete de subiect, în cazul când conținutul are un caracter multiaspectual.

CAPITOLUL III

VEDETA DE SUBIECT. LIMBAJUL DE INDEXARE A VEDETELOR DE SUBIECT

3.1. Vedeta de Subiect

Vedeta de Subiect este reprezentată de un cuvânt sau grup de cuvinte care redau cel mai sintetic conținutul lucrării constituite în cuvinte de ordine pentru catalogul pe subiecte și constituie puncte de acces la informațiile cuprinse într-un catalog de bibliotecă. Printr-o vedetă de subiect se exprimă o singură idee. Pentru descrierea conținutului documentului, se vor construi una sau mai multe vedete de subiect [Regneală, Mircea, Vol. II. 2001, p. 358; Dicționar de biblioteconomie și șt. ale inf., 2014, p. 493].

Funcțiile Vedetei de Subiect:

- **Euristică** - ajută utilizatorul în identificarea și găsirea informațiilor necesare.
- **Complexă** - adună în cadrul unei vedete de subiect toate documentele care tratează în principal sau exclusiv un anumit subiect, le combină într-un set semnificativ de publicații și dă acestui set un titlu comun care duce direct și rapid spre utilizator. Trebuie utilizat un termen care nu este ambiguu și care să nu creeze confuzii cu alți descriptori din catalog. Un rol deosebit îl are, în acest caz, primul cuvânt din structura VS.
- **Terminologică** - reflectă cu exactitate subiectul publicației. Utilizând terminologia modernă VS informează corect utilizatorul asupra noțiunilor acceptate de știința din care fac parte.
- **Comunicativă** - apare odată cu catalogarea electronică atunci când listele de vedete de subiect au încetat să fie izolate, devenind accesibile pentru un cerc mult mai larg de cititori.

După structură se disting:

- A. Vedetă de subiect simplă** – exprimată printr-un singur cuvânt sau printr-o expresie și nu este urmată de subdiviziuni (în continuare **Intrarea-vedetă** – primul element al vedetei de subiect care exprimă esențialul subiectului). Intrarea-vedetă se aplică la indexarea documentelor conținutul cărora poartă un caracter general și complex.

De ex: Biosferă

Radioelectronică
Manageri
Кинескопы

B. Vedeta de subiect descriptivă – aceasta se apropie de limbajul natural, de sintagmele uzuale ale limbii și include denumirea subiectului într-un context coerent, fără a separa intrarea-vedetă de subdiviziunea acesteia.

De ex.: Responsabilitatea socială a afacerilor
Terapie pentru copii
Pregătire pentru școală
Asistența socială a mamelor minore

Deseori VS simple și descriptive sunt temporare, odată cu apariția unor documente noi cu tematică specifică, care reflectă diferite aspecte ale subiectului, ele se completează cu subdiviziuni, aducând precizări asupra termenului de intrare și respectiv asupra subiectului tratat în lucrare.

C. Vedetă de subiect compusă (din câteva elemente) – include ansamblul „intrare-vedetă + subdiviziuni” (pot fi una, două, mai rar trei), mai poate fi numită **vedeta de subiect construită**. **Subdiviziunile** - completează intrarea-vedetă, aducând precizări asupra subiectului, locului, timpului și formei (**subdiviziuni de subiect, subdiviziuni geografice, subdiviziuni cronologice și de formă**). Intrarea-vedetă este separată de subdiviziuni prin două liniuțe (--).

De ex.: Active materiale -- Contabilitate
Responsabilitatea socială a afacerilor -- Aspecte economice
Asistența socială a mamelor minore -- Republica Moldova

După amploarea reflectării subiectului tratat se disting:

A. Vedete de subiect adecvate – termenul ales trebuie să fie adecvat documentului care se indexează și trebuie să fie adaptat nivelului publicului căruia se adresează catalogul. Subiectul trebuie formulat clar, exact și accesibil, nu trebuie să aibă un sens mai larg decât subiectul tratat în document.

De ex.: *Fenomene atmosferice* nu va fi **adecvată** pentru publicațiile care tratează așa fenomene ale naturii ca: *ploaie, polei, vânt* etc. Acestor publicații li se vor atribui vedete de tipul:

Zăpadă
Curcubeu
Ghețuș
Ploaie

B. Vedetă de subiect generalizatoare – sunt vedetele exprimate prin noțiuni mult mai generale decât conținutul documentului.

De ex: Fenomene atmosferice

3.2. Limbajul de indexare a Vedetelor de Subiect

Limbajul de indexare a Vedetelor de Subiect – este un limbaj artificial, condiționat, formal, care include sintagmele limbajului natural, cifre arabe și semne de punctuație. Pentru a construi VS se selectează cuvintele și expresiile din limbajul natural. Unitatea structurală a limbajului de indexare este însăși vedeta de subiect [Серебрянникова, Т. О., 2014, p. 88].

Limbajul de indexare a Vedetelor de Subiect (în continuare LIVS), ca și oricare limbaj de indexare, are funcții de clasificare, în care sunt stabilite diferite relații între unitățile semantice ale limbii. El este specific prin faptul că este un limbaj preordonat, un vocabular controlat. Scopul unui vocabular controlat, e acela de a corecta unele imprecizii întreținute în limbajul natural. În alcătuirea unui vocabular controlat se urmărește sistematizarea limbajului natural, ordonarea sa, epurarea de sinonime și omonime care pot produce eșecuri atunci când se încearcă regăsirea informației. Controlul asupra utilizării VS este realizat de vocabularele controlate și de regulile și cerințele de indexare pe subiecte.

3.3 Principiile de alcătuire a Limbajelor de indexare a Vedetelor de Subiect

În anul 1990 secțiunea IFLA pentru Catalogare a efectuat un studiu comparativ a limbajelor de indexare a vedetelor de subiect, aplicate în cele mai mari biblioteci din lume. În rezultatul acestui studiu a fost elaborat documentul *Principles Underlying Subject Heading Languages* (Principiile de baza a limbajelor vedetelor de subiect) publicat definitiv în anul 1999.

Conform acestui document alcătuirea Limbajelor de indexare a Vedetelor de Subiect se bazează pe câteva principii:

Principiul uniformității

Principiul uniformității presupune reprezentarea unei anumite noțiuni în lista vedetelor de subiect cu cel mai specific și acceptat termen. Termenul trebuie să fie la fel de general sau de specific pe cât de general sau specific e subiectul ce urmează a fi descris. Este mai corect să se utilizeze doi termeni specifici pentru a acoperi un subiect decât un termen general (simplifică regăsirea asigurând accesul punctual la informație)

Până la crearea unei noi VS se va verifica dacă acest termen încă nu a fost introdus în fișierul de autoritate, sau nu este introdusă o altă formă a lui. Astfel se va realiza prezentarea uniformă a acelorași concepte, fără a fi utilizate sinonime. Când termenul are mai multe variante lexicale, se vor utiliza trimiterile de genul „vezi”, „vezi și” către termenul acceptat, normalizat. Termenul nou se va verifica în surse credibile, academice (dicționare, enciclopedii, vocabulare, standarde, etc.).

Principiul sinonimiei

Pentru termenul selectat să reprezinte noua VS, se vor stabili relațiile semantice între formele acceptate și variantele lui lexicale: astfel, de la sinonime, acronime, forme inversate, formele învechite lexical, etc., se vor face trimiteri către forma acceptată. În lista VS sunt introduse toate formele termenului cu trimiteri la varianta unic acceptată.

Principiul omonimiei

Pentru exactitate în căutarea și identificarea informației trebuie să se realizeze controlul omonimiei și omografiei. Astfel termenul selectat ca autoritar pentru un nou concept trebuie să fie univoc.

Dacă termenul are mai multe sensuri sau este aplicat în diferite ramuri el se va diferenția prin adăugarea informației suplimentare, care va exclude omonimia.

Principiul semantic

Pentru a reflecta structuri semantice ale limbii, între VS se stabilesc **relații de echivalență, ierarhice și asociative**. Referințele se formează pe principiul „ce se consideră a fi de interes pentru utilizatorul care caută informația consultând vedete de subiect”. Pentru aceste referințe se utilizează anumite simboluri:

TG – Termen generic

TS – Termen specific

TA – Termen asociat

UP – Utilizat pentru

Relații de echivalență, se formează pornind de la un termen neautorizat către unul autorizat, sunt utilizate trimiterile „vezi”. Trimiterile sunt folosite pentru sinonime, variante lingvistice, forme vechi de descriptori etc.

Relații ierarhice, exprimă relația ierarhică a subiectelor generale și a subiectelor specifice. Se utilizează referințe TG – termen generic și TS – termen specific. Referințele TG și TS sunt reciproce. Fiecărei referințe TG îi corespund una sau mai multe referințe TS. Referințele construite ierarhic creează posibilitatea de a găsi în mod sistematic vedete care sunt mai generale sau mai specifice decât vedeta consultată. Indiferent de nivelul la care se intră în ierarhie se poate urmări

referința TG sau referința TS pentru a găsi cel mai general sau cel mai specific termen din domeniul respectiv.

Relații asociative (relații între antonime, date cronologice, cauză-efect), Aceste referințe relaționează doi termeni asociați altfel decât prin ierarhizare, sunt utilizate referințe TA - termen asociat „vezi și”.

Principiul sintactic

Presupune respectarea regulilor de compatibilitate a elementelor în VS structurată. VS poate fi constituită doar din intrarea-vedetă sau din intrarea-vedetă urmată de una sau mai multe subdiviziuni. Succesiunea elementelor într-o VS este determinată de conținutul documentului indexat.

Principiul stabilității

Pentru asigurarea stabilității, fiecare VS nou creată trebuie să corespundă, după formă și structură, celorlalte VS deja existente în LIVS. Pentru realizarea acestui principiu se elaborează liste de subdiviziuni tematice și de formă.

Principiul „numelor”

VS ce se referă la „nume” (nume de persoane, de colectivități, titluri de opere literare), se vor crea conform regulilor de catalogare a acestor subiecte. Ele pot fi urmate de subdiviziuni tematice, de formă, geografice, cronologice. Trimiterile de tipul „vezi” și „vezi și”, pentru astfel de vedete se aplică în corespundere cu regulile indexării.

De ex: Sumner Gordon, Matthew Thomas(1951) vezi Sting(1951)

Principiul documentării

Acest principiu presupune reflectarea regulilor de formare și dezvoltare a sistemului terminologic al LIVS:

- VS nouă se va crea doar în baza documentului indexat;
- Termenul nou trebuie să fie verificat din punct de vedere al conținutului și al formei în dicționare, enciclopedii, etc., atunci când termenul nu se regăsește în sursele de referință consultate, se va utiliza forma termenului din documentul indexat.

Principiul utilizatorului

Vocabularul LIVS trebuie creat în corespundere cu cerințele informaționale ale utilizatorilor, să fie „comod” și să fie adecvat principalelor categorii de utilizatori deserviți. Astfel în fișierul de autoritate al VS sunt incluși termeni din limba română (rusă, ucraineană), cu excepția termenilor care sunt

cunoscuți mai mult într-o limbă străină sau care nu au echivalențe în limba română (rusă, ucraineană). Pentru a asigura plenitudinea informațională se vor face trimiterile corespunzătoare de la toate formele învechite ale termenului, de la sinonime către cel mai acceptat și adecvat termen. Pentru a exclude polisemia și omonimia, termenul va fi însoțit de explicațiile și precizările necesare (indicații contextuale, de sens sau de domeniu).

De ex:

Note informative

Note muzicale

Note diplomatice

Adaptare (Biologie)

Adaptare (Fiziologie)

3.4 Lexicul Vedetelor de Subiect

Unitate lexicală – formațiune lingvistică caracteristică lexicului și echivalentă cu cuvintele, expresiile și locuțiunile.

Setul de unități lexicale, incluse în vocabularul vedetelor se numește lexic al LIVS. Unitățile lexicale din LIVS îndeplinesc aceleași funcții caracteristice lexicului limbajului natural:

1. Funcția nominală – indică numele obiectelor și fenomenelor lumii materiale.
2. Funcție de definire – definește, explică, precizează.
3. Funcția comunicativă – analizează unitatea lexicală ca mijloc de comunicare.

3.4.1 Intrarea-vedetă și subdiviziunile ei. Tipuri de subdiviziuni

În LIVS unitățile lexicale se numesc **intrări-vedete și subdiviziuni**.

Intrarea-vedetă - pe primul loc în construcția vedetei de subiect se va afla cuvântul care denumește subiectul principal al documentului (în continuare **intrarea-vedetă**). Cuvântului care se află pe primul loc i se mai poate spune „**lider**”, deoarece îndeplinește sarcina de bază în procesul căutării în lista vedetelor de subiect (fie în format electronic sau pe fișe) și sunt aranjate în ordine alfabetică. Deci, primul cuvânt al VS îndeplinește atât funcția euristică cât și complexă.

Intrarea-vedetă poate fi alcătuită dintr-un cuvânt sau o expresie:

De ex: Diamante

Diamante artificiale
Instalații de foraj de diamant

Subdiviziunile îndeplinesc două funcții reciproce:

1. aduc precizări, dezvăluie conținutul documentului, indică diferite aspecte ale subiectului de bază, exprimă punctul de vedere din care este tratat subiectul, precizează forma și tipul documentului indexat;
2. organizează și distribuie materialul pe subvedete în limita unei vedete din catalog.

Sunt patru categorii de subdiviziuni: **tematice sau de subiect, geografice, cronologice și subdiviziuni de formă.**

A. Subdiviziunile tematice:

- a) Precizează unele aspecte ale subiectului, domeniul din care face parte subiectul sau un punct de vedere din care este examinat [Dicționar de biblioteconomie și șt. ale inf., 2014, p. 436].

De ex.:

Cereale -- Uscare
Oameni în etate -- Servicii pentru
Soluri -- Compoziție

- b) Definesc unele părți din întreg în cazurile când în documentul indexat se tratează anume o porțiune a subiectului.

De ex.:

Măr -- Sistem radicular
Lună -- Cratere

- c) Definesc o secțiune a subiectului.

De ex.:

Arhitectură -- Istorie
Pictură -- Tehnică

- d) Sau arată relațiile directe ale subiectului cu alte subiecte.

De ex.:

Salarii -- Efecte ale inflației
Crestinism -- Relații -- Hinduism
China -- Relații externe -- Republica Moldova

Opțional, pot fi alcătuite liste de **subdiviziuni tematice standardizate**:

De ex.:

Subdiviziuni	pentru intrări-vedetă ce denumesc
Profilactică	--- boli
Construire și proiectare	--- mașini, mecanisme
Creștere și dezvoltare	--- organisme
Protecție și restaurare	--- monumente de artă
Proiectare și construire	--- orașe
Creștere, irigare	--- culturi de câmp

Există un set de **subdiviziuni tematice universale** se deosebesc prin aceea că nu au un caracter constant, ele se aplică pentru diferite subiecte din diferite ramuri ale științei:

De ex.:

Aspect (Economic, Psihologic, Social, Religios etc.)
Cercetare
Evaluare
Istorie
Calitate
Reparații etc.

B. Subdiviziunile geografice – exprimă localizarea geografică pentru un anumit subiect, relația subiectului cu un oarecare obiect geografic. Sunt utilizate denumirile spațiilor fizico-geografice, regiunilor și zonelor, unităților administrativ-teritoriale, locurilor populate, zonelor economico-geografice, raioanelor geologice, obiectelor istorico-geografice etc. [Dicționar de biblioteconomie și șt. ale inf., 2014, p. 437].

De ex.:

Industrie -- Republica Moldova
Arhitectură -- Ucraina -- Kiev

C. Subdiviziunile cronologice – se utilizează pentru a exprima cronologia sau perioada de timp la care se referă evenimentul sau fenomenul studiat. Sunt utilizate atât date, cât și denumiri de perioade predominante în domeniile științei (geologice, istorice, arheologice etc.). Pentru indicarea unei perioade de timp „deschise”, adică când evenimentul încă nu s-a sfârșit, se va indica anul când s-a început evenimentul urmat de cratimă („1990-”) [Dicționar de biblioteconomie și șt. ale inf., 2014, p. 436].

1. Se disting **subdiviziuni cronologice specifice locurilor**: se atribuie vedetelor ce indică numele statului (sau cetății-stat ca Atena, Veneția, etc.), orașelor sau cu numele anumitor regiuni constituite ca o entitate politică autonomă, tranșe cronologice specifice.

De ex.:

Republica Moldova -- 1941-1945

Pictură -- Franța -- Sec. 19

La fel și pentru numele de orașe.

2. **Subdiviziuni cronologice specifice subiectului** exprimă perioada cronologică specifică subiectului.

De ex: Literatura română -- Sec. 19-20

D. Subdiviziunile de formă („subdiviziunile tipice, standardizate”) – indică forma sau natura în care este prezentat materialul sau indică tipul documentului indexat [Dicționar de biblioteconomie și șt. ale inf., 2014, p. 436].

De ex.:

Matematică -- Manuale (Superior)

Lermontov, Mihail(1814-1841) -- Bibliografii

Exemple de subdiviziuni de formă tipice:

Afișe	Expoziții
Arhive	Filmografie
Atlase	Ghiduri
Benzi video	Hărți
Bibliografii	Manuale
Cataloage	Memorii
Circuite turistice	Nomenclatură
Crestomații	Portrete
Dicționare	Programe de studii
Enciclopedii	Standarde
Exerciții și probleme	Traduceri

Intrările-vedete și subdiviziunile sunt flexibile, adică unul și același termen utilizat pentru construirea vedetelor de subiect poate căpăta statut atât de intrare-vedetă cât și de subdiviziune de subiect.

De ex:

Management -- Metode matematice

Învățământ -- **Management**

Вязкость

Нефтепродукты -- Вязкость

3.4.2 Univocitatea semantică a lexicului. Limbajului de indexare a Vedetelor de Subiect

Univocitatea semantică este o condiție indispensabilă pentru a se asigura eficacitatea unui termen, ea implică un control al sinonimiei, omonimiei și polisemiei.

A. Sinonimia

Pentru ca termenii cuprinși în vocabularul VS să aibă un sens unic, exact și neambiguu, este important să se introducă toate sinonimele și echivalentele cunoscute ale noțiunilor sau expresiilor. Însă ca unitate lexicală de indexare se va utiliza doar unul din sensurile noțiunii sau expresiei, adică forma cea mai preferată, mai acceptată, restul sinonimelor sunt excluse cu ajutorul referințelor „vezi”, ele făcând obiectul unor relații de echivalență, sau puncte de acces către forma preferată.

De ex. pentru un termen care are trei sinonime „cronotop în literatură”, „spațiu în literatură” și „spațiu și timp în literatură”, forma preferată a vedetei de subiect va fi „Spațiu și timp în literatură”, făcându-se trimiteri de la celelalte către forma preferată

Cronotop în literatură

Vezi Spațiu și timp în literatură

Spațiu în literatură

Vezi Spațiu și timp în literatură

Teoria indexării pe subiecte prevede anumite cerințe în alegerea sinonimelor acceptate în calitate de termen de indexare:

1. În cazul în care pentru exprimarea unui subiect există atât termen în limba română cât și termen într-o limbă străină, cunoscuți și utilizați în egală măsură, prioritate are cel în limba română, sau în limba în care este construit catalogul (**Calculatoare nu Computere**).
2. Excepție vor face termenii străini care sunt mai acceptați în vorbire. Astfel, în prezent se utilizează mai mult termenul **Management nu Gestiune / Conducere**.

3. Termenul ales pentru VS trebuie să fie stilistic neutru și cu mai puține conotații.
4. Se va acorda prioritate termenilor mai noi, mult mai activi în vorbire (**Mass-media** nu Mijloace de comunicare în masă)

Cazuri particulare de sinonime care necesită să fie analizate:

- a) **Abrevieri, acronime, coduri internaționale.** Este preferată forma deplină, dar se introduc ambele forme, făcându-se trimiteri necesare (MAE *vezi* Ministerul Afacerilor Externe, PISA *vezi* Programme for International Student Assessment, IFLA *vezi* International Federation of Library Associations and Institutions). Excepție fac abrevierile care au intrat în uz și sunt cunoscute de publicul larg, pentru acestea preferată este forma abreviată a termenului (UNESCO, SIDA / HIV, ЭВМ).
- b) **Forma directă și inversată a termenului:** Legea lui Newton *vezi* Newton, lege (forma preferată); Приборы измерительные *vezi* Измерительные приборы (forma preferată)
- c) **Diverse moduri de scriere a numelor proprii, pseudonimelor, numelor de organizații:** Clemens Samuel sau Twain Mark; Ibn Sina sau Avicenna

B. Omonimia

Dacă un termen are sensuri diferite, este necesar să se precizeze **omonimele**. Cazurile de omonimie sunt puse în evidență prin adăugarea unui calificativ între paranteze. Termenul împreună cu calificativul său constituie o unitate.

De ex.:

- Plasmă (Biologie)
- Plasmă (Fizică)
- Metru (Literatură)
- Metru (Muzică)
- Нефрит (Геология)
- Нефрит (Медицина)

Între paranteze, de obicei, este specificat domeniul de știință, în unele cazuri se aduc explicații cu privire la subiect: Fenix (Compania de asigurări)

C. Polisemia

Prin polisemie se subînțelege capacitatea celor mai multe cuvinte dintr-o limbă naturală de a avea mai multe sensuri. Polisemia se va înlătura prin formularea extinsă a termenului care va exclude ambiguitatea interpretării:

De ex.: Operații bancare

Электрические пробки

3.5 Morfologia Limbajului de indexare a Vedetelor de Subiect

În formarea VS se vor respecta normele gramaticale ale limbii în care este construit catalogul.

Morfologia unităților lexicale – cuprinde totalitatea de reguli și metode de modificare, organizare a cuvintelor în procesul de formare a vedetelor de subiect.

3.5.1 Părțile de vorbire și regulile utilizate în formularea unităților lexicale

Substantive proprii simple. Pentru exprimarea VS simple, constituită dintr-un singur cuvânt, de obicei sunt utilizate substantivele proprii simple (Lună, Chișinău (Republica Moldova), Aer, Planete, Fructe, Blănuri).

Adjectivele și participiile se utilizează în cazurile în care ele au valoare substantivală (Orbi, Bătrâni, Рабочие, Учащиеся).

Substantive proprii compuse.

Ele pot fi formate din:

două substantive scrise prin liniuță:

Piuliță-fluture
Mașini-unelte
Автомобили-самосвалы

substantiv determinat de un adjectiv sau participiu:

Boli profesionale
Instituții de învățământ
Limba scrisă
Comunicare nonverbală
Запоминающие устройства

substantiv și numeral:

11 septembrie 2001, atac terorist (SUA)
Războiul de treizeci de ani (1618-1648)

substantiv și două adjective sau un substantiv, un adjectiv și un numeral:

Sistem nervos central
Primul ajutor medical
Крупный рогатый скот
Вторая сигнальная система (Физиология)

două substantive, primul fiind la cazul nominativ, al doilea la cazul genitiv:

Ziua presei
Tehnica securității
Viteza luminii
Semne de punctuație
Libertate de exprimare
Скорость света

substantiv urmat de o construcție prepozițională (pentru, din, la, în, cu... (за, у, в, для...))

Lupta **pentru** existență
Filtre **pentru** aer
Emoțiile **la** copii
Confecționare **din** materiale naturale
Борьба **за** существование
Эмоции **у** детей
Фильтры **для** воздуха
Жизнь **вне** земли

substantiv + „și” + substantiv:

Viață **și** moarte
Biserică **și** stat
Știință **și** religie
Formă **și** conținut
Форма **и** содержание

Două substantive și un adjectiv (se referă în special la vedetele în limba rusă)
Кабельные линии связи

De regulă noțiunile incluse în VS se formulează la plural

De ex.:

Automobile
Vitamine
Învățători de clase primare
Учителя начальных классов

Excepție făcând termenii, care nu au forma de plural.

De ex.:

Respirație
Gândire
Transport

În construirea VS la singular se vor utiliza denumirile unor instituții, organizații, obiecte individuale, nume proprii etc.

De ex.:

Academia de Științe a Moldovei

Soare

În cazurile în care există diferențe semantice în folosirea termenilor la singular și la plural, în construcția VS se vor folosi ambele forme, la singular – atunci când denumește un concept abstract și la plural – când denumește noțiuni concrete.

Teatru pentru genuri teatrale

De ex.: Teatru muzical, Teatru de păpuși.

Teatre pentru instituții sau construcții

De ex.: Teatre -- Republica Moldova -- Chișinău

Vișini – pentru pom

Vișine – pentru fructe

Biserică – organizație religioasă

Biserici – construcție arhitecturală

Uneori, unul și același termen în unele domenii ale științei este utilizat numai la plural, în altele numai la singular. Astfel în construcția VS, substantivul va fi utilizat la forma care corespunde cu terminologia documentului care se indexează.

De ex.:

Apă

Apă potabilă

Apă grea

Ape subterane

Ape de scurgere

Ape teritoriale

3.5.2 Intrarea-Vedetă și primul cuvânt principal al vedetei de subiect. Inversiunea

În procesul indexării pe subiecte, în fiecare caz particular se va hotărî care cuvânt este mai important și trebuie să constituie primul element al VS. Anume pentru acesta se va aplica inversiunea, deoarece cu ajutorul ei pot fi grupate tematic VS similare.

Inversiunea – schimbarea cuvintelor cu locul în construcția VS care perturbă ordinea lor naturală, dar care nu modifică volumul și sensul expresiei [Dicționar de biblioteconomie și șt. ale inf., 2014, p. 234].

Inversiunea **este obligatorie** în privința termenilor „teorema”, „legea”, „реакция”. De asemenea în denumiri geografice, denumiri de boli, care provin de la un nume propriu:

Vedeta de subiect

Teorema Pitagora	▶	Pitagora, Teorema
Efectul Hall	▶	Hall, Efect
Legile lui Manu	▶	Manu, Legi
Boala Botkin	▶	Botkin, Boală
Teoria grafurilor	▶	Grafuri, Teorie

Inversiunea **nu se aplică** în cazul în care o expresie este acceptată, cunoscută ca un termen întreg, constituie denumirea unei discipline științifice, teorie, metodă, eveniment istoric, perioadă, sărbătoare, date speciale (principiul terminologic)

De ex.:

Rezistența materialelor
Tehnica securității
Migrația popoarelor
Теоретическая механика
Сопротивление материалов

Nu se aplică inversarea **adjectivelor** în cazul când adjectivul caracterizează subiectul. Adjectivul va căpăta caracter de „lider” deoarece substantivul are un înțeles semantic prea larg și deci el va căpăta caracter secundar (regulă ce se aplică numai în construirea vedetelor în limba rusă).

De ex:

Атомная энергия
Литейное оборудование

În limba română aceste vedete nu-și schimbă forma, substantivul fiind pe primul loc urmat de adjectiv:

Energie atomică
Aparate electrice

Inversiunea **adjectivelor se va aplica numai** în acele expresii în care adjectivul are un caracter nespecific pentru substantivul pe care îl determină (regulă ce se aplică numai în construirea vedetelor în limba rusă), adică normal expresia ar trebui să sune ТВЕРДЫЙ БЕНЗИН, însă deoarece adjectivul din această expresie nu este specific pentru substantivul pe care îl determină se va construi astfel:

Бензин твердый
Воздух жидкий

Excepție fac acele cazuri când adjectivul nespecific este o parte integrată în definirea subiectului, a conceptului sau unor denumiri geografice.

De ex.: „Внешняя торговля”, „Малые планеты”, „Легкая промышленность”, „Дальний Восток”.

În genere inversarea adjectivelor în intrarea-vedetă este opțională, adică indexatorul decide singur asupra cuvântului „lider” ce se va plasa pe primul plan în VS, și decide să aplice sau nu inversia. Trebuie de reținut că inversiunea nu schimbă volumul și sensul expresiei, adică VS va rămâne adecvată limbei, dar în același timp mult depinde de scopurile sistematizării, deoarece din unul și același conținut pot fi construite diferite VS.

Inversarea **numeralelor nu se va aplica** dacă ele intră în componența termenului, sau evenimentului istoric (regula se aplică și la indexarea în limba română și în limba rusă).

De ex.:

Primul ajutor medical
Вторая сигнальная система (Физиология)

Inversarea **numeralelor se aplică** numai atunci când ele exprimă numărul de rând al subiectului (regula se aplică la indexarea în limba română și în limba rusă).

De ex:

Игры Олимпийские, 20-я редакция
Олимпийские игры, 27-е

3.6 Sintaxa Limbajului de indexare a Vedetelor de Subiect

La construirea vedetei de subiect structurate vor fi aplicate reguli de sintaxă, care prevăd combinarea elementelor VS, adică a intrării-vedete și a subdiviziunilor ei în așa mod încât să capete sens.

Cerințele față de Vedeta de subiect structurată:

Vedeta de subiect structurată trebuie să fie concisă dar clară, laconică dar consistentă.

1) În vedeta de subiect structurată **nu se admit** unități lexicale aflate în raporturi de:

- *subordonare* (Cereale -- Grâu)
- *interconexiune* (Literatură -- Surse de informații)
- *interdependență* (Papirus -- Hârtie)
- *opoziție* (Monism -- Pluralism)
- *contradicție* (Dialectică -- Metafizică)
- *asociere*: (Ornitologie -- Păsări) și (Cibernetică -- Wiener, Norbert(1894-1964))

O Vedeta de subiect structurată poate conține unități lexicale aflate în raporturi de „obiect - aspect”, cum ar fi:

Întreg - parte

Limba română -- Fonetică

Obiect - proprietate

Anhidride -- Proprietăți termice

Obiect - proces

Cărți -- Conservare și restaurare

Obiect - utilizare

Lut -- Utilizare în cosmetologie

2) Vedeta de subiect structurată, trebuie să constituie o frază al cărei sens să fie clar, evitând contradicțiile și redundanțele. Corectitudinea construirii VS se verifică prin **citirea inversă**, adică **VS trebuie să aibă sens fiind citită atât de la coadă la început, cât și invers**. Astfel, în „[List of the Subject Heading Manual. H 1075 Subdivisions](#)” a Bibliotecii Congresului este stipulat: „Corectitudinea VS poate fi verificată prin construirea unei fraze în care elementele VS pot fi aranjate în ordinea inversă” [List of the Subject Heading Manual. H 1075 Subdivisions, p. 5]. În manualul „Методика предметизации документов : методическое пособие” este specificat: „Elementele în VS dezvoltată ar trebui să fie orânduite astfel, încât traduse (citite) în limbajul natural să nu se denatureze sensul subiectului. VS se citește începând de la coadă, adică de la subdiviziune spre intrarea-vedetă (excepție fac subdiviziunile geografice și cele cronologice).

Această regulă o vom numi regula verificării prin inversare.” [Методика предметизации документов, 2013, p. 23].

3) Exactitatea și consistența VS structurate este condiționată de subdiviziunile ei, fiecare subdiviziune următoare precizând-o pe precedentă, iar întreaga construcție determinând subiectul documentului indexat:

Aer -- Poluarea -- Efecte fiziologice – Evaluare

4) Când textul indexat tratează așa subiect ca: istoria unei țări, geografia, politica externă și internă, precum și economia ei, atunci numele țării va constitui intrarea-vedetă urmată de subdiviziunile corespunzătoare:

Germania -- Politică externă -- 1917-1939

Germania -- Istorie

Germania -- Economie, etc.

5) Subdiviziunea cronologică se va poziționa îndată după termenul pe care îl caracterizează:

Literatura engleză -- Sec. 19 -- Teme și motive

Basarabia -- 1918 (Unirea cu România)

CAPITOLUL IV

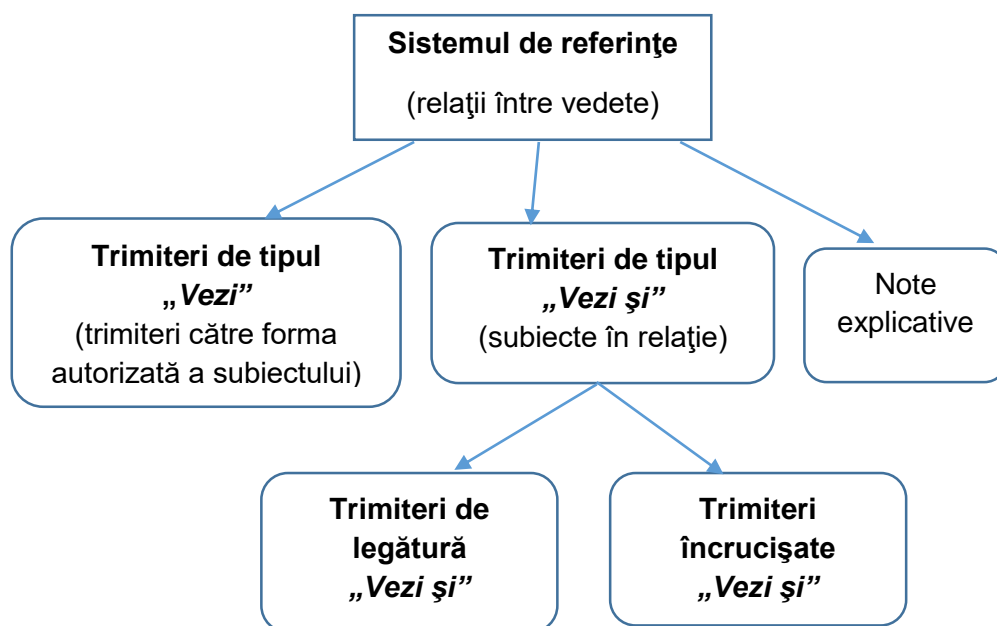
SISTEMUL DE REFERINȚE. TIPURI DE RELAȚII ÎNTRE SUBIECTE

4.1. Elementele sistemului de referințe

Un sistem de căutare și regăsire a informației este eficient dacă el dispune de un **sistem de referințe**.

Sistemul de referințe presupune un set de simboluri prin intermediul cărora sunt stabilite relații semantice între vedete de subiect [Серебрянникова, Т. О., 2014, p. 86]. El este compus din următoarele elemente: **note explicative**, **trimiteri de tipul „vezi”**, **trimiteri de tipul „vezi și”**, care se divizează în **trimiteri de legătură și încrucișate**.

Schema **Sistemului de referințe**

Trimiterile de tipul „Vezi” – se utilizează pentru atribuirea formei autorizate a subiectului, făcându-se trimitere de la termenul neacceptat la cel acceptat.

De ex:

Politică educațională

Vezi

Învățăământ și stat

La indexarea documentelor despre politica educațională, vedeta acceptată este „Învățăământ și stat”.

Trimiterile de tipul „Vezi și” sunt utilizate pentru a indica subiectele conexe subiectului indexat, stabilesc relații tematice între subiecte.

Trimiterile de legătură („Vezi și”) stabilesc relații ierarhice între subiecte de la termeni generici la termeni specifici. În procesul de căutare trimiterile de legătură se utilizează doar într-o singură direcție de la general la specific.

De ex.:

Comunicare nonverbală

Vezi și

Limbajul corpului

Paralingvistică

Această trimitere va ajuta să se găsească cele mai relevante documente solicitării de informare „*Comunicare nonverbală*”.

Trimiterile încrucișate (Vezi și) – sunt cele care stabilesc relații asociative bidirecționale între subiecte. Iar indicatorul „**Vezi și**”, se va atribui ambelor VS aflate în astfel de relație:

De ex.:

Folclor

Vezi și

Mitologie

Mitologie

Vezi și

Folclor

Această legătură se va utiliza atât căutării la subiectul „**Folclor**”, cât și „**Mitologie**”.

Note explicative – explicații succinte privind modalitatea de aplicare a unei vedete de subiect.

Exemplu din Catalogul Congresului SUA:

Mythology in literature.

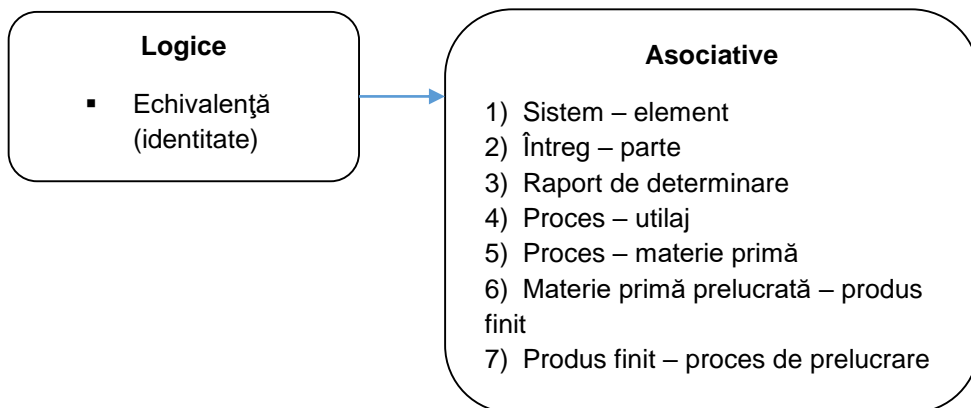
Note: Here are entered works on the use in literature of themes from ancient mythology. Works on the use in literature of stories invented as a veiled explanation of a truth are entered under Myth in literature.

4.2. Sistemul de referințe ca mijloc de stabilire a relațiilor paradigmactice

Relațiile paradigmactice – desemnează raporturile care pot apărea între elementele limbajului de regăsire a informației, și care pot fi combinate în clase sau grupuri, având proprietatea de substituție.

După conținut relațiile paradigmactice pot fi **logice și asociative** și ele sunt fixate în sistemul de referințe.

Relații între vedete în sistemul de referințe

Relațiile logice:

1. Relație de echivalență (identitate) există între noțiunile identice după conținut, deosebindu-se doar ca formă verbală. În lingvistică raportul de echivalență se numește sinonimie. Raporturile sinonimice între noțiuni se manifestă atunci când sunt selectate noțiunile pentru alcătuirea unităților lexicale. Unul din sinonime se va selecta pentru a desemna vedeta de subiect preferată, iar de la cele nepreferate se vor face trimiteri către forma preferată:

Psihocorecție

Vezi

Psihoterapie

2. Relație generică (gen-specie) - relații ierarhice între clase, în care unul este genul și celălalt specia.

De exemplu noțiunile „**Crapi**”, „**Somoni**” sunt specii de „**Pești**” (**gen**), astfel noțiunea „pești” are o extensiune mai superioară decât noțiunea „crapi”, „somoni”

Relația generică se fixează cu ajutorul trimiterilor de legătură de la gen la specie:

De ex:

Pești

Vezi și

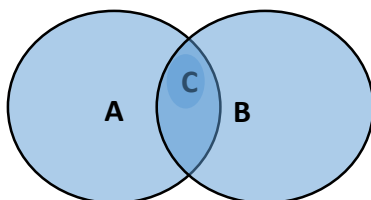
Crați

Somoni

3. **Relație de intersecție** - numai în cazul în care extensiunile a doi termeni au în comun cel puțin un element, fiecare termen având în extensiunea sa și obiecte ce nu aparțin extensiunii celuilalt termen, de ex. „alcooli” și „compuși aromatici”, „literatură” și „surse de informare”.

Grafic relația de intersecție se reprezintă cu ajutorul cercurilor:

Alcooli (A)   Compuși aromatici (B)

Alcooli aromatici (C)

Relația de intersecție se fixează cu ajutorul diferitor tipuri de referințe. De exemplu, dacă intersecția a doi termeni duce la apariția unui nou termen, dar care are ceva comun cu termenii care se intersectează (Alcooli aromatici), acesta se va introduce în limbajul de regăsire a informației ca unitate lexicală independentă, făcându-se trimiteri de legătură de la primele două noțiuni care sunt specia, către termenul nou, care este genul.

De ex.:

1) Compuși aromatici

Vezi și

Alcooli aromatici

2)

Alcooli

Vezi și

Alcooli aromatici

Dacă operația de intersecție a format un nou concept, pentru care nu exista denumire, atunci cele două concepte care se intersectează trebuie să fie legate prin trimiteri încrucișate „**Vezi și**”

De ex.:

1) Masaj sportiv

Vezi și

Masaj bioenergetic

2) Masaj bioenergetic

Vezi și

Masaj sportiv

4. **Relație de contrarietate:** există între noțiunile subordonate, care sunt contrare, incompatibile, și nu au elemente comune, dar nu exclud să fie specii

ale aceluiaș gen.

De obicei ele sunt legate prin trimiteri încrucișate, sau cu ajutorul conjuncției „și”, de ex.: Timp și spațiu

5. **Relație de contradicție** – există între două noțiuni subordonate reciproc, incompatibile, care nici nu fac parte, nici nu lipsesc simultan din extensiunea ambilor termeni sau termenii reprezintă negația celuilalt (Dialectică și Metafizică). Se vor utiliza referințele încrucișate sau conjuncția „și”.

În afară de **relații logice** în limbajul vedetelor de subiect există **și relații asociative**, care nu exprimă relații între noțiuni ci între obiecte.

Relații asociative

1. Sistem – element

Biblioteci (sistem) și Săli de lectură, Săli de împrumut, Mediateci, Colecții speciale (elemente)

2. Întreg – parte

Pomi fructiferi (întreg) și Vișini (parte);

Câini de vânătoare (întreg) și Setteri englezi (parte).

3. Raport de determinare - raport existent între mai multe cuvinte asociate, dintre care unul precizează sensul celuilalt.

Activitate solară și Climă -- Schimbări -- Efecte ale activității solare

Fascism și Genocid

4. Proces – utilaj (echipament)

Sudare (proces) și Echipamente de sudare

Viță de vie -- Tăiere (proces) și Foarfece (instrument)

5. Proces – materie primă

Tricotare (proces) și Fire de tricatat (materie primă)

Modelare și Lut, Plastilină, Gips, Aluat sărat

6. Materie primă prelucrată – produs finit

Rumeguș -- Prelucrare și Pelete, Brichețe pentru foc

7. Produs finit – proces de prelucrare

Covoare manuale (produs) și Țeșerea covoarelor (proces)

8. Materie primă – utilizare

Uleiuri esențiale și Uleiuri esențiale -- Utilizare în terapeutică

9. Teorie (domeniu de știință) – studiere

Speleologie și Peșteri
Botanică și Plante

10. Obiect (materie) – proprietate

Semiconductoare și Siliciu -- Proprietăți electrice

11. Teorie (domeniu de știință) – reprezentanți de vază

Biheiorism și Watson, John Broadus(1878-1958), Lashley, Karl Spencer(1890-1958)

12. Școală (fondatori) – adepți

Saussure, Ferdinand de(1857-1913) și Bally, Charles(1865-1947), Sechehay, Albert(1870-1946)

De regulă, relațiile asociative se fixează cu ajutorul trimerelor de legătură, doar „raporturile de determinare”, „proces – materie primă”, „produs finit – proces de producere” se fixează cu ajutorul trimerelor de încrucișare.

4.3. Funcțiile sistemului de referințe

Funcția de sistematizare. Trimerelor și relațiile între vedete de subiect ar trebui să fie introduse sistematic, cu scopul de a transforma sistemul de căutare și regăsire a informației într-un sistem dinamic, cu elemente interconectate. Structura logică a LISV este creată prin introducerea trimerelor și referințelor în care se fixează raporturile paradigmatică sus-numite. Cunoașterea principiilor teoretice și metodice de aplicare a trimerelor și referințelor – poartă un caracter științific care se manifestă în stabilirea unor relații corecte, obiective între vedete de subiect, cu scopul de a mări valoarea științifică a documentelor și determinarea locului conceptului, printre alte concepte.

Funcția de realizare a criteriului de concordanță. Oricare sistem de căutare și regăsire a informației este orientat spre criteriul său de concordanță. Prin urmare, atunci când utilizatorul caută informația, nu trebuie să se gândească ce fel de raporturi paradigmatică sunt fixate între vedete. Marcajul „Vezi și”, indică ca documentele specifice vedetelor legate între ele prin trimeri să fie considerate relevante.

Funcția complementară. Referințele de legătură și cele încrucișate reunesc la un loc un set de vedete de subiect înrudite și astfel, un set de documente relevante unei potențiale cereri de informare. De ex.: pentru o potențială cerere la subiectul „Psihoterapie”, sistemul de trimeri și referințe ne va permite să

selectăm documente aflate în diferite locuri ale sistemului de căutare:

De ex.:

    Psihoterapie

Vezi și   Terapia Gestalt

Vezi și   Terapia prin jocul cu nisip

Vezi și   Psihoterapie centrată pe client

Vezi și   Psihodramă

Uneori funcția complementară este realizată și de trimiteri de tipul „**Vezi**”.

De ex:

A) Se indexează documentele la vedeta de subiect generală nu la cea specifică

    Șoareci

Vezi

    Rozătoare

B) Dintr-un set comun de documente despre un obiect se selectează documente care tratează anumite aspecte ale acestuia și se vor introduce sub denumirea acestor aspecte, de ex.:

    Avioane -- Motoare

Vezi

    Motoare de avioane

Funcția terminologică. Cea mai mare pondere aici o au trimiterile de la termenii depășiți către termenii mai noi, de la termeni mai puțini acceptați la cei acceptați:

De ex:

    Persia

Vezi

    Iran

Mijloace audiovizuale de instruire

Vezi și   Diafilme didactice

Vezi și   Filme în învățământ

Vezi și   Jocuri video în învățământ

Vezi și   Televiziune în învățământ

Funcția euristică. Cu ajutorul trimiterilor pot fi găsite acele vedete, care conțin informația cea mai relevantă. Dacă catalogul pe subiecte nu va dispune de un sistem de referințe care va stabili relații între subiecte, atunci această informație poate să nu fie găsită de către cititor.

Mitologie

Vezi și Folclor

Vezi și Mit

Vezi și Zei

Funcția compensării ordinii lineare a vedetei de subiect. În lista vedetelor de subiect se utilizează trimerile către forma preferată a vedetei de subiect:

Legea lui Arhimed

Vezi

Arhimed, Lege

Psihotehnică

Vezi

Psihologie aplicată

Trimerile facilitează procesul de căutare și regăsire a informației, deoarece fiecare vedetă cu care se află subiectul de bază în relație conține o listă de documente, astfel catalogul pe subiecte devine flexibil și lipsit de rigiditate.

4.4. Trimeri generale și exhaustive

Trimiterea exhaustivă (atât cele de tipul „Vezi și” cât și de tipul „Vezi”) – este aceea care stabilește legături între vedete de subiect prin enumerarea unei liste complete de subiecte specifice subiectului de bază, de exemplu:

Comunicare vizuală

Vezi și Artă comercială

Vezi și Comunicare scrisă

Vezi și Culoare în comunicare vizuală

Vezi și Semne și simboluri

Vezi și Sociologie vizuală

Mătase

Vezi și Atlas

Vezi și Șifon

Vezi și Organza

Vezi și Brocart

Vezi și Velvet ș. a.

Trimiterea generalizatoare (atât de tipul „**Vezi și**”, cât și „**Vezi**”)– este aceea care nu enumeră toate subiectele apropiate după sens ci indică cum ele pot fi regăsite:

Vedeta de subiect **Fructe exotice**

Search Also Under: individual fruits, e.g. Banane, Mango, Papaia ...

Vedeta de subiect **Terapie**

Search Also Under: subdivision Treatment under individual diseases and types of diseases, e.g. Cancer--Treatment; Leprosy--Treatment; also subdivision Diseases--Treatment under individual organs and regions of the body and under individual animals and groups of animals, e.g. Heart--Diseases--Treatment; Cattle--Diseases--Treatment; Fishes--Diseases--Treatment; and subdivision Therapeutic use under topical headings for discussions of their use in treating disease, e.g. Copper--Therapeutic use; Corn--Therapeutic use; X-rays--Therapeutic use

Principiile teoretice de administrare a sistemului referințe ar trebui să fie implementate și concretizate în procesul de elaborare a vocabularelor specializate de vedete de subiect în care pot fi determinate referințele și trimiterile tipice unui sau altui domeniu de știință.

CAPITOLUL V

VOCABULARE CONTROLATE

Termenii de indexare selectați și prelucrați din punct de vedere semantic și morfologic se includ în vocabulare, pe baza cărora se indexează documentele și se crează sisteme de căutare și regăsire a informației: catalog pe subiecte, fișiere, indice bibliografic.

Vocabularul controlat – este o listă de cuvinte aranjate alfabetic, care cuprinde termeni de indexare selectați și prelucrați din punct de vedere semantic și morfologic (descriptori) și simboluri indicând relațiile generice, logice și semantice ale acestora [Regneală, Mircea, Vol. II. 2001, p. 367].

Vocabularele sunt utilizate pentru următoarele scopuri:

1. Pentru traducerea termenilor sau expresiilor din limbajul natural în limbajul de indexare.
2. Pentru organizarea sistemului de trimiteri și referințe, care stabilește relații între vedete.
3. Pentru reformularea cererii de informare din limbajul natural în limbajul de indexare.
4. Pentru plenitudinea informațiilor în procesul de căutare.

Conform conținutului se disting următoarele tipuri de vocabulare:

- Universale
- Politematice
- Specializate
- Tematice

Aproape toate vocabulare sunt constituite din **partea introductivă și lista vedetelor de subiect.**

În **introducere** se precizează:

- Domeniul sau domeniile acoperite;
- Principiul de selectare a noțiunilor care urmează să fie introduse în vocabular;
- Principiul formulării unităților lexicale și a vedetelor de subiect compuse;
- Note explicative cu privire la articolele din vocabular;
- Principiile metodice de indexare a documentelor.

Lista vedetelor de subiect - un ansamblu de vedete de subiect și sinonimele lor, aranjate în ordine alfabetică, cu indicarea relațiilor paradigmatică, care permite regăsirea rapidă a termenilor.

Termenii incluși în vocabular, care reprezintă vedetele de subiect, și legați între ei prin relații paradigmatică formează entități care se numesc blocuri de subiecte.

Bloc de subiecte presupune un set de vedete de subiect legate tematic între ele. Se disting blocuri de subiecte restrânse și largi.

Bloc restrâns de subiecte – un set de vedete de subiect, incluse în vocabular în acelaș loc într-o listă alfabetică. Acest bloc poate fi format din:

a) Intrarea- vedetă:

- Copii -- Alimentație
- Copii -- Consiliere
- Copii -- Integrare
- Copii -- Îngrijire medicală
- Copii -- Limbaj
- Copii -- Protecție, asistență, etc.

b) Cuvântul lider din intrarea-vedetă, care poate fi atât un adjectiv cât și un substantiv:

- Jocuri didactice
- Jocuri logice
- Jocuri olimpice

Автомобильные дороги
Автомобильные мосты
Автомобильные перевозки

Musical ability
Musical accompaniment
Musical canon

c) Cuvinte cu aceeași rădăcină:

Imunitate
Imunochimie
Imunogeneză
Imunologie
Imunosupresie
Imunoterapie

Bloc larg de subiecte – este un complex de vedete apropiate tematic, legate prin raporturi tematice dar care se află în diferite locuri în vocabular. Pentru a aduce aceste vedete într-un loc se utilizează trimerite:

Vedeta de subiect **Cosmetică**
Vezi și Rujuri
Vezi și Deodorante
Vezi și Parfumuri

În vocabular este acceptată aranjarea alfabetică după cuvinte. Vedetele de subiect sunt aranjate în ordinea alfabetică a intrării-vedetă cuvânt după cuvânt. Subdiviziunile respective se aranjează tot în ordinea alfabetică cuvânt cu cuvânt, literă cu literă, care permite gruparea într-un loc a familiilor de vedete.

De ex.:

Emigrare și imigrare -- Aspecte economice
Emigrare și imigrare -- Aspecte economice -- Republica Moldova
Emigrare și imigrare -- Aspecte economice -- Rusia
Emigrare și imigrare -- Drept -- Europa
Emigrare și imigrare -- Drept -- Republica Moldova
Emigrare și imigrare în literatură
Emigrare și imigrare în mass-media
Emigrare și imigrare -- Politică publică
Emigrare și imigrare -- Politică publică -- Europa
Emigrare și imigrare -- Statistică

Vocabularele pot exista în format tipărit – fixate pe suport de hârtie, de obicei au formă de carte și în format electronic, fixate pe suport electronic. Actualmente vocabularele vedetelor de subiect în format electronic se numesc **fișiere de autoritate a vedetelor de subiect**.

Fișier de autoritate pe subiect – reprezintă un set organizat de înregistrări, indicând formele autorizate de termeni folosiți ca vedete de subiect într-un set de înregistrări bibliografice, referințele făcute de la și la formele autorizate a termenilor, precum și notele informative și sursele de unde s-au selectat noțiunile (Tîrziman, Elena, 1999, p. 32 ; List of the Subject Heading Manual. Glossary, 2013, p. 5).

GLOSAR

Analiză de conținut

Parte a analizei documentare care prezintă într-o formă concisă și precisă elementele esențiale ce caracterizează conținutul unui document [Regneală, Mircea, Vol. I. 2001, p. 37].

Analiză documentară.

Operație destinată prezentării sub formă concisă și exactă a datelor care caracterizează conținutul unui document / detalierea (determinarea prealabilă a numărului vedetelor de subiect) [Regneală, Mircea, Vol. I. 2001, p. 37].

Catalog Online de Acces Public (OPAC)

Catalog pe suport informatic, în care accesul utilizatorilor se efectuează în mod direct, prin intermediul unui terminal) [Regneală, Mircea, Vol. I. 2001, p. 105].

Catalog pe subiecte

Catalog în care descrierile bibliografice sunt organizate în ordinea alfabetică a vedetelor de subiect) [Regneală, Mircea, Vol. I. 2001, p. 105].

Cuvânt-cheie

Cuvântul (sintagma) ales din titlul sau din textul unui document pentru a caracteriza conținutul acestuia, utilizat atât la indexare cât și la regăsirea acelui document) [Regneală, Mircea, Vol. I. 2001, p. 166].

Cuvânt „lider”

Cuvântul care se află pe primul loc în vedeta de subiect construită și îndeplinește sarcina de bază în procesul căutării vedetei necesare în lista vedetelor de subiect (în format electronic sau pe fișe), aranjate în ordine alfabetică [Серебрянникова, Т. О., 2014, p. 86].

Document

Informație înregistrată care poate fi tratată ca o unitate într-un proces documentar, indiferent de caracteristicile și forma ei fizică [Regneală, Mircea, Vol. I. 2001, p. 196].

Fișier de autoritate

Liste de cuvinte sau sintagme (nume, titluri, subiecte) supuse controlului unei autorități profesionale, ce desemnează entități de un anumit tip (autoritate), folosite ca puncte de acces în cataloage (vedete uniforme) [Regneală, Mircea, Vol. I. 2001, p. 250].

Fișier de autoritate pe subiect

Un set organizat de înregistrări, indicând formele autorizate de termeni folosiți ca vedete de subiect într-un set de înregistrări bibliografice; referințele făcute de la și la formele autorizate a termenilor, precum și notele informative și

sursele de unde s-au selectat noțiunile. (Tîrziman, Elena, 1999, p. 32 ; List of the Subject Heading Manual. Glossary, 2013, p. 5)

Indexare coordonată

Metodă de indexare postcoordonată bazată pe utilizarea cuvintelor-cheie ce desemnează conceptele care caracterizează un document [Regneală, Mircea, Vol. I. 2001, p. 300].

Indexare pe subiecte

Metodă de dezvăluire a conținutului unui document prin scoaterea în evidență a subiectului principal al unui document a aspectelor principale ale acestui subiect și a relațiilor cu alte subiecte, în vederea simpli-ficării identificării lui [Regneală, Mircea, Vol. I. 2001, p. 301].

Indexare postcoordonată

Metodă de indexare fără ordinea prestabilită a termenilor sau indicilor [Regneală, Mircea, Vol. I. 2001, p. 302]. .

Intrare-vedetă

Primul element al vedetei de subiect, exprimă esențialul subiectului. Ea poate să fie alcătuită dintr-un cuvânt sau să fie urmată de subdiviziuni [Ghidul de indexare Lives-Ro. C. Indexarea Lives-ro, p. 3].

Inversiune

Metodă de schimbare a cuvintelor cu locul în construcția VS, care permite de a așeza termenul cel mai semnificativ ca prim element al VS. Inversiunea perturbă ordinea lor naturală, dar nu modifică volumul și sensul expresiei [Dicționar de biblioteconomie și șt. ale inf..., 2014, p. 234].

Limbaj de indexare al vedetei de subiect

Limbaj artificial, condiționat formal care include cuvintele limbajului natural, cifre arabe și semne de punctuație. Cuvintele și expresiile sunt selectate din limbajul natural pentru a construi VS [Серебрянникова, Т. О., 2014, p. 88].

Prelucrarea documentelor

Ansamblul de operații efectuate în bibliotecă pentru a face documentul achiziționat accesibil utilizatorului [Regneală, Mircea, Vol. II. 2001, p. 124].

Sistemul de referințe

Presupune un set de simboluri prin intermediul cărora sunt stabilite relații semantice între vedete de subiect. El este compus din următoarele elemente: note explicative, trimiteri de tipul „vezi”, trimiteri de tipul „vezi și”, care se divizează în trimiteri de legătură și încrucișate [Серебрянникова, Т. О., 2014, p. 86].

Subdiviziune

Set de noțiuni care aduc precizări, dezvăluie conținutul lucrării, indică diferite aspecte ale intrării-vedetă, exprimă punctul de vedere din care este tratat

subiectul, precizează forma și tipul documentului indexat; organizează și distribuie materialul pe subvedete în limita unei vedete din catalog. Se disting subdiviziuni de subiect, subdiviziuni geografice, subdiviziuni cronologice și de formă [Regneală, Mircea, Vol. II. 2001, p. 273].

Subdiviziune cronologică

Subdiviziune care permite exprimarea perioadei prevăzute în documentul indexat. Se disting: subdiviziuni cronologice specifice, proprii unui loc sau subiect, care au intrat în lista de autoritate la numele locului sau al subiectului și subdiviziuni cronologice flotante care se folosesc când nu există un decupaj cronologic specific. Sunt utilizate atât date, cât și denumiri de perioade predominante în domeniile științei (geologice, istorice, arheologice etc.) [Dicționar de biblioteconomie și șt. ale inf., 2014, p. 436].

Subdiviziune de formă („subdiviziunile tipice, standardizate”)

Indică forma sau natura în care este prezentat materialul sau indică tipul documentului indexat [Dicționar de biblioteconomie și șt. ale inf., 2014, p. 436].

Subdiviziune de subiect (tematică)

Precizează unele aspecte al subiectului, domeniul din care face parte subiectul sau un aspect al lui [Dicționar de biblioteconomie și șt. ale inf., 2014, p. 436].

Subdiviziune geografică

Exprimă localizarea geografică pentru un anumit subiect, relația subiectului cu un oarecare obiect geografic. Sunt utilizate denumirile spațiilor fizico-geografice, regiunilor și zonelor, unităților administrativ-teritoriale, locurilor populate, zonelor economico-geografice, raioanelor geologice, obiectelor istorico-geografice etc. [Dicționar de biblioteconomie și șt. ale inf., 2014, p. 437].

Subiect

Orice noțiune sau combinație de noțiuni considerate ca un tot, reprezintă tot ce poate constitui obiect al unei cercetări. Subiecte ale cercetării pot fi nu numai obiectele materiale ale lumii obiective, dar și reflec-tarea acestor obiecte în conștiința noastră (senzații, percepții, idei, concepte, judecăți, concluzii etc.). În logică aceste obiecte se numesc obiecte ale gândirii [Regneală, Mircea, Vol. II. 2001, p. 274].

Trimiteri de tipul „Vezi”

Se utilizează pentru atribuirea formei autorizate a subiectului, făcându-se trimitere de la termenul neacceptat la cel acceptat [Серебрянникова, Т. О., 2014, p. 85].

Trimiteri de tipul „Vezi și”

Sunt utilizate pentru a indica subiectele conexe subiectului indexat, stabilește relațiilor tematice între subiecte [Серебрянникова, Т. О., 2014, p. 86].

Trimiteri de legătură („Vezi și”)

Stabilesc relații ierarhice între subiecte de la termeni generici la termeni specifici. În procesul de căutare trimiterile de legătură se utilizează doar într-o singură direcție de la general la specific [Серебрянникова, Т. О., 2014, p. 86].

Trimiterile încrucișate (Vezi și)

Sunt cele care stabilesc relații asociative bidirecționale între subiecte. Iar indicatorul „**Vezi și**”, se va atribui ambelor VS aflate în astfel de relație [Серебрянникова, Т. О., 2014, p. 85].

Vedeta de subiect

Vedeta care reprezintă subiectul sau subiectele conținute într-un document. Constituie conceptele/noțiunile/termenii utilizați pentru a reprezenta conținutul documentelor și a cererilor de informare. Ea este reprezentată de „un cuvânt sau un grup de cuvinte, un simbol sau un grup de simboluri (litere, semne) evidențiate/stabilite de catalogator în scopul orânduirii lor după un sistem standard [Regneală, Mircea, Vol. II. 2001, p. 358; Dicționar de biblioteconomie și șt. ale inf., 2014, p. 493].

Vedeta de subiect structurată

Vedeta de subiect formată din câteva elemente include ansamblul „Intrare-vedetă + subdiviziuni” (pot fi una, două, mai rar trei subdiviziuni) [Ghidul de indexare Lives-Ro. C. Indexarea Lives-ro, p. 3].

Vedeta de subiect nestructurată

Vedeta de subiect exprimată printr-un singur cuvânt sau printr-o expresie care exprimă esențialul subiectului. Se aplică la indexarea documentelor conținutul cărora poartă un caracter general și complex [Ghidul de indexare Lives-Ro. C. Indexarea Lives-ro, p. 3].

Vocabularul controlat

O listă de cuvinte aranjate alfabetic, care cuprinde termeni de indexare selectați și prelucrați din punct de vedere semantic și morfologic (descriptori) și simboluri indicând relațiile generice, logice și semantice ale acestora [Regneală, Mircea, Vol. II. 2001, p. 367].

**Exemple de indexare pe subiect a documentelor
(Softul Aleph)**

Vedetă de Subiect – nume-persoană (Câmpul 600)

1. Rostworowski, Tadeusz S. J. Din gândirea filosofică a Papei Ioan Paul al II-lea / Tadeusz S. J. Rostworowski ; Problema gnoseologică în lucr. Persoană și act de Karol Wojtyła ; pref. și trad. de Christian Tămaș. – Iași: Ed. ARS Longa, 1994. – 182 p.

VS Ioan Paul II, Papa (1920-2005) -- Filosofie
600 04 \$ a Ioan Paul \$ **b** II, \$ **c** Papa, \$ **d** (1920-2005) \$ **x** Filosofie

2. Тархов, Тимур. Ричард III. Он хотел умереть королем / Т. Тархов // Наука и жизнь. – 2014. – Nr. 10. – P. 66-75.

VS Richard III (Rege al Angliei ; 1452-1485)
600 04 \$ a Richard \$ **b** III \$ **c** (Rege al Angliei ; 1452-1485)

3. Сконечная, О. «Я» и «Он» : О присутствии Марселя Пруста в русской прозе Набокова / О. Сконечная // Литературное обозрение. – 1999. – Nr. 2. – P. 46-51.

VS Nabokov, Vladimir (1899-1977) -- Critică și interpretare
VS Proust, Marcel (1871-1922) -- Influență
600 14 \$ a Nabokov, Vladimir \$ **d** (1899-1977) \$ **x** Critică și interpretare
600 14 \$ a Proust, Marcel \$ **d** (1871-1922) \$ **x** Influență

4. Neamul Cantemireștilor : Bibliografie / Acad. de Științe a Moldovei, Inst. de Istorie, Stat și Drept ; alcăt.: Andrei Eșanu, Igor Cereteu, Valentina Eșanu [et al.] ; coord.: Andrei Eșanu. – Chișinău: Pontos, 2010. – 387 p.

VS Cantemir, dinastie -- Bibliografie
600 30 \$ a Cantemir, dinastie \$ **v** Bibliografie

Vedetă de Subiect – nume colectivitate (Câmpul 610)

1. Academia de Științe a Republicii Moldova – 50 ani / Haralambie Corbu. – Chișinău, 1996. – 177 p.

VS Academia de Științe a Republicii Moldova
610 24 \$ a Academia de Științe a Republicii Moldova

2. Baxter, Ian. Auschwitz and Birkenau : rare photographs from wartime archives / Ian Baxter. – Barnsley, South Yorkshire : Pen & Sword Military, 2017. – 168 p.

VS Auschwitz (Lagăr de concentrare)

VS Birkenau (Lagăr de concentrare)

610 24 \$ a Auschwitz (Lagăr de concentrare)

610 24 \$ a Birkenau (Lagăr de concentrare)

3. Popa, Iulius. Facultatea de Științe Reale: (Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți) / Iulius Popa. – Chișinău, 2013. – 240 p.

VS Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți. Facultatea de Științe Reale

610 24 \$ a Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți **\$ b** Facultatea de Științe Reale

Vedetă de Subiect – nume conferință/congres/simpozion etc. (Câmpul 611)

1. Jeux Olympiques d'hiver 2010 a Vancouver // Французский язык : Прил. к газ. «Первое сентября». – 2011. – Nr. 4. – P. 21-27.

VS Jocuri Olimpice de iarnă (21, 2010 ; Vancouver)

611 24 \$ a Jocuri Olimpice de iarnă **\$ n** (21, **\$ d** 2010 ; **\$ c** Vancouver)

2. Feis, Herbert. Between war and peace : the Potsdam conference / by Herbert Feis. - Princeton, N.J. : Princeton university press, 1962. – 367 p.

VS Conferința de la Potsdam (1945)

611 24 \$ a Conferința de la Potsdam **\$ d** (1945)

Vedetă de Subiect– titlu uniform (Câmpul 630)

1. Nedelciuc, Larisa. Validarea prin experiment a strategiilor educaționale în vederea studierii textelor folclorice / L. Nedelciuc // Învățătorul modern. – 2012. – Nr. 5. – P. 18-20

VS „Miorița”, balada -- Predare și învățare

VS Folclor -- Republica Moldova -- Predare și învățare

630 04 \$ a „Miorița”, balada **\$ x** Predare și învățare

650 14 \$ a Folclor **\$ z** Republica Moldova – **\$ x** Predare și învățare

2. Shuve, Karl. The Song of Songs and the fashioning of identity in early Latin Christianity / Karl Shuve. – Oxford : Oxford University Press, 2016. – 236 p.

VS Biblia. **Cântecul lui Solomon** -- Critică și interpretare – Istorie
630 04 \$ a Biblia. **\$ p Cântecul lui Solomon \$ x** Critică și interpretare
\$ x Istorie

Vedetă de Subiect - termen tematic (Câmpul 650)

1. Cemortan, S. Unele reflecții privind educația civică a copiilor de vîrstă preșcolară și școlară mică / S. Cemortan // Învățătorul modern : Rev. șt.-metodic. – 2009. – Nr 1. – P. 35-39.

VS Educație civică (preșcolar) -- Republica Moldova

VS Educație civică (primar) -- Republica Moldova

650 14 \$ a Educație civică (preșcolar) **\$ z** Republica Moldova

650 14 \$ a Educație civică (primar) **\$ z** Republica Moldova

2. Кулешова, М. Р. О гендерных различиях в восприятии времени / М. Р. Кулешова // Психология в вузе. – 2010. – Nr. 4. – P. 106-115

VS Percepția timpului -- Diferențe între sexe

VS Psihologie de gen

650 14 \$ a Percepția timpului -- Diferențe între sexe

650 14 \$ a Psihologie de gen

3. Neamțu, Alexandru. Protecția viței de vie contra Putregaiului cenușiu / A. Neamțu // Businessul Agricol. – 2008. – Nr. 6-7. – P. 14

VS Viță de vie -- Boli și dăunători -- Lupta contra

650 14 \$ a Viță de vie **\$ x** Boli și dăunători **\$ x** Lupta contra

4. Сазонова, Л. И. Поэзия русского барокко (вторая половина XVII - начало XVIII в.) / Л. И. Сазонова. – Москва: Наука, 1991. – 264 p.

VS Artă barocă -- Rusia

VS Poezie rusă -- Sec. 17-18

VS Baroc (Literatură)

VS Artă -- Rusia -- Sec. 17-18

650 14 \$ a Artă barocă **\$ z** Rusia

650 14 \$ a Poezie rusă **\$ y** Sec. 17-18

650 14 \$ a Baroc (Literatură)

650 14 \$ a Artă **\$ z** Rusia **\$ y** Sec. 17-18

5. Vasian, Tatiana. Asistența social-psihologică a familiei copilului cu dizabilități / T. Vasian // Pledoarie pentru educație – cheia creativității și inovării : Materialele conf. șt.-intern., 1-2 noiem. 2011, Chișinău. – Chișinău, 2011. – P. 171-174.

VS Asistența socială a familiei -- Republica Moldova

VS Consiliere psihologică de familie -- Republica Moldova

VS Copii cu dizabilități -- Protecție, asistență, etc. -- Republica Moldova
VS Familii cu copii cu cerințe speciale -- Servicii pentru -- Republica Moldova
650 14 \$ a Asistența socială a familiei \$ **z** Republica Moldova
650 14 \$ a Consiliere psihologică de familie \$ **z** Republica Moldova
650 14 \$ a Copii cu dizabilități \$ **x** Protecție, asistență, etc. \$ **z** Republica Moldova
650 14 \$ a Familii cu copii cu cerințe speciale \$ **x** Servicii pentru \$ **z** Republica Moldova

6. Tanașciuc, Olesea. Ghid privind migrația legală a moldovenilor în Portugalia / O. Tanașciuc. – Chișinău: Epigraf, 2013. – 32 p.

VS Lucrători migranți moldoveni \$ **x** Drepturi \$ **z** Portugalia
VS Emigrare și imigrare \$ **x** Politică publică \$ **z** Republica Moldova
VS Emigrare și imigrare \$ **x** Politică publică \$ **z** Portugalia
650 14 \$ a Lucrători migranți moldoveni \$ **x** Drepturi \$ **z** Portugalia
650 14 \$ a Emigrare și imigrare \$ **x** Politică publică \$ **z** Republica Moldova
650 14 \$ a Emigrare și imigrare \$ **x** Politică publică \$ **z** Portugalia

7. Гедзур, С. В. Learn english proverbs and idioms! / С. В. Гедзур // Английский язык. Все для учителя. – 2012. – июль (Nr. 7). – P. 38-40

VS Limba engleză -- Expresii idiomatice -- Pregare și învățare
VS Proverbe engleze -- Predare și învățare
650 14 \$ a Limba engleză \$ **x** Expresii idiomatice \$ **x** Pregare și învățare
650 14 \$ a Proverbe engleze \$ **x** Pregare și învățare

8. Gagim, Ion. Formarea muzicologică a profesorului de educație muzicală / I. Gagim // Artă și educație artistică. – 2007. – Nr. 1. – P. 112-129.

VS Profesori de muzică \$ **x** Formare
650 14 \$ a Profesori de muzică \$ **x** Formare

Vedetă de Subiect – nume geografic (Câmpul 651)

1. Ursu, Andrei. Rezervația „Codrii” la 40 de ani de activitate. Prezentare pedogeografică / Andrei Ursu, Ecaterina Barcari // Mediul ambiant : rev. șt. de inf. și cultură ecologică. – 2011. – Nr. 6. – P. 21-27.

VS Codrii, rezervație naturală (Republica Moldova)
651 #4 \$ a Codrii, rezervație naturală (Republica Moldova)

2. Popovschi, Valeriu. Soluții și opțiuni privind unirea Basarabiei cu România în 1918 / V. Popovschi // Limba română. – 2003. – Nr. 2-3. – P. 75-77

VS Basarabia -- 1918 (Unirea cu România)

VS România -- 1918 (Unirea Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei cu România)

651 #4 \$ a Basarabia \$ **y** 1918 (Unirea cu România)

651 #4 \$ a România \$ **y** 1918 (Unirea Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei cu România)

3. Nicu, V. Cărpineni : Istoria satului / V. Nicu // Viața Satului : economie, cultură, morală. – 1995. – 1 iul. – P. 3.

VS Cărpineni (Republica Moldova, Raionul Hîncești ; sat) -- Istorie

651 #4 \$ a Cărpineni (Republica Moldova, Raionul Hîncești ; sat) \$ **x**
Istorie

Referințe bibliografice:

1. **STAS 12598-87**. Informare și documentare Metode de analiză a documentelor, de determinare a conținutului lor și de selecta a termenelor de indexare. In: *Standarde naționale în vigoare referitoare la biblioteconomie, informare, documentare*. Chișinău, 1996, pp. 222-227.
2. **SR ISO 2788**. Documentare. Reguli generale pentru elaborare și dezvoltarea tezaurilor monolingve : Aprobate la 10 dec. 2002. București, 2002. 56 p.
3. **ACULOVA, Taisia, CULICOV, Natalia**. *Indexarea pe subiecte*: Ghid metodic pentru bibliotecari. Bălți : Bibl. Șt., 2010. 42 p. ISBN 978-9975-50-030-2 ; <http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/aculova/indexarea.pdf>.
4. **Dicționar de biblioteconomie și științe ale informării**. Chișinău : Institutul de Studii Enciclopedice ; Biblioteca Șt. Centrală „Andrei Lupan”, 2014. 536 p. ISBN 978-9975-4094-8-3.
5. **Ghidul de indexare Lives-Ro**. C. Indexarea Lives-ro [on-line] [citată 1 april. 2015]. Disponibil : <http://www.bibnat.ro/dyn-doc/ghid-lives/indexarealivesro-2.pdf>.
6. **HOERMAN, Heidi Lee, FURNISS, Kevin A**. *Turning Practice into Principles: A Comparison of the IFLA Principles Underlying Subject Heading Languages (SHLs) and the Principles Underlying the Library of Congress Subject Headings System* [on-line] [citată 12 april. 2015]. Disponibil : http://polaris.gseis.ucla.edu/gleazer/462_readings/hoerman.pdf.
7. **KARNAEVA, Liubovi**. Tezaure: prezentare generală. In : *Biblioteconomie și Știința Informării*. Chișinău : Centrul ed. USM, 2002, pp. 81-98. ISBN 9975-70-215-5.
8. **KARNAEVA, Liubovi**. Indexarea coordonată: aspecte metodologice. In: *Biblioteconomie și Știința Informării*. Chișinău : Centrul Ed. USM, 2005, pp. 78-92. ISBN 9975-9604-8-0.
9. **List of the Subject Heading Manual**. Glossary. 2013, 6 p. [on-line] [citată 21 mart. 2015]. Disponibil: <https://www.loc.gov/aba/publications/FreeSHM/Glossary.pdf>
10. **List of the Subject Heading Manual**. H 1075 Subdivisions [on-line] [citată 21 mart. 2015]. Disponibil: <https://www.loc.gov/aba/publications/FreeSHM/H1075.pdf>
11. **MADAN, Ion**. *Dicționar rus-român de bibliologie și biblioteconomie = Русско-румынский словарь по книговедению и библиотековедению*. Chișinău : BN a RM, 1990. 136 p.
12. **MANDEAL, Rodica**. *Limbajele documentare: tipologie și performanțe* [on-line] [citată 06 mai 2015] Disponibil : <http://www.lisr.ro/7-mandal2.pdf>.

13. **MATEI, Dan.** Contra CZU: propuneri pentru o reformă a accesului după subiect în cataloagele românești. In: *Revista Bibliotecii Naționale a României*. 1997, nr 2, pp. 18-20.
14. **ODLIS: Online Dictionary of Library and Information Science. 2002** [on-line] [citată 06 mai 2017]. – Disponibil: <http://vlado.fmf.uni-lj.si/pub/networks/data/dic/odlis/odlis.pdf>.
15. **OLTEANU, Virgil.** *Din istoria și arta cărții : lexicon : vademecum pentru editori, ziariști, tipografi, bibliotecari, librari, documentariști, arhiviști, muzeografi, profesori și studenți*. București : Ed. Enciclopedică, 1992. 399 p.
16. **PATEL, Preeti.** *Library of Congress subject heading* [on-line] [citată 14 dec. 2015]. Disponibil : <http://www.clib.dauniv.ac.in/E-Lecture/LCHS-1.pdf>.
17. **REGNEALĂ, Mircea.** *Dicționar explicativ de biblioteconomie și știința informării*. Ed. a 2-a rev. și adăugită. București : FABR, 2001. Vol. I : A-L. 409 p. ISBN 973-85555-1-5.
18. **REGNEALĂ, Mircea.** *Dicționar explicativ de biblioteconomie și știința informării*. Ed. a 2-a rev. și adăugită. București : FABR, 2001. Vol. II : M-Z. 425 p. ISBN 973-85555-2-3.
19. **RIESTHUIS, Gerhard A.** Evoluții în indexarea pe subiecte. In: *Biblioteca*. 1999, nr 11-12, pp. 364-369.
20. **TÎRZIMAN, Elena.** Catalogul pe subiecte. In: *Biblioteca*. 2000, nr. 7-8, pp. 228-229.
21. **TÎRZIMAN, Elena.** Fișierul de autoritate pe subiecte. In: *Revista Bibliotecii Naționale a României*. 1999, nr. 1-2, pp. 32-34.
22. **ГОСТ 7.59-2003** Индексирование документов. Общие требования к систематизации и предметизации [on-line] [citată 16 mai 2015]. Disponibil: <http://www.ifap.ru/library/gost/7592003.pdf>.
23. **ГОСТ 7.74-96** Информационно-поисковые языки. Термины и определения [on-line] [citată 16 mai 2015]. Disponibil: <http://www.ifap.ru/library/gost/77496.pdf> .
24. **ГРИНИНА, Р. Ф.** *Теоретические основы предметизации и предметного каталога*. Ленинград, 1989. 73 p.
25. **ЖЛОБИНСКАЯ, О.** и др. Качество предметизации: эффективность предметизации и адекватность отражения содержания документа. В : *Библиотечное дело*. 2005, nr. 4, pp. 21-23.
26. **КРУГЛИКОВА, В. П.** *Предметизация произведений печати. Общая методика*. Москва : Книга, 1967. 173 p.
27. **Методика предметизации документов** : методическое пособие [on-line]. Волгоград, 2013. 84 с. [citată 16 mai 2015]. Disponibil : <http://libsmr.ru/lib2/upload/museum/%D0%9E%D0%B1%D0%BD%D0%BE>

<http://kkbt.ru/wp-content/uploads/2014/09/Книжка-Предметизация-документов.pdf>

28. **Предметизация документов** : учеб.-метод. пособие. Сост. Е. Н. ГУЛЬЦЕВА. Канск, 2013. 102 р. [on-line] [citat 16 mai 2015]. Disponibil : <http://kkbt.ru/wp-content/uploads/2014/09/Книжка-Предметизация-документов.pdf>.
29. **Предметный каталог**. Общая методика предметизации. Организация и ведение каталога : Пособие для библиотекарей. Москва : Книга, 1973. 125 р.
30. **ПРИЗМЕНТ, Э. Л., ДИНЕРШТЕЙН, Е. А.** *Вспомогательные указатели к книжным изданиям. 2-е изд., испр. и доп.* Москва : Книга, 1981. 208 р.
31. **СЕРЕБРЯННИКОВА, Т. О.** *Предметизация документов: Учебно-практическое пособие.* Санкт-Петербург : Профессия, 2014. 128 р.
32. **СУВОРОВА, В.** От манускрипта – к национальному файлу. В: *Библиотечное дело*. 2003, нр. 9, рр. 29-33.
33. **СУКИАСЯН, Э. Р.** Правила систематизации и предметизации. В: *Библиотека*. 2005, нр. 1, рр. 38-41.
34. **СУКИАСЯН, Э. Р.** Требования к предметизационным ИПЯ. В: *Библиотека*. 2004, нр. 11, рр. 51-52.
35. **ЦВЕТКОВА, И., СЕЛИВАНОВА, Ю.** Единство правил и рубрик. В: *Библиотека*. 2000, нр. 1, рр. 30-31.